

Nas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV. / STEVILKA 41

CELOVEC, DNE 10. OKTOBRA 1963

CENA 2.— SILINGA

Zunanja politika Hruščeva

Hruščev je optimist in že računa s prihodnjo stopnjo: dogovor o zmanjšanju vojnih proračunov, da se omeji tekmovanje v oboroževanju. To je seveda zopet v zvezi z nemškim problemom. Tak dogovor bi namreč podpisali obe Nemčiji in se s tem odrekli ponovni oborožitvi, kajti dogovor bi verjetno predvideval tudi kontrolo, kako se posamezne države držijo te obveze. Tako bi se Rusi lahko uradno vmešavali v nemške obrambne načrte.

Hruščev tudi s tem še ni zadovoljen. Hoče imeti tudi pogodbo o varstvu pred ne pričakovanim napadom. To vprašanje je znano vsaj v grobih obrisih. Hruščev si domišlja, da bi bilo treba postaviti na važnih strateških postojankah kontrolne komisije, ki bi gledale, kaj se godi okoli njih. Njihovo delo bi pa bilo omejeno na postojanke same (prometna križišča, letališča, luke, železniške vozle itd.). Kontrole ne bi mogle hoditi po deželi, bile bi vezane na svoje službeno mesto. Take postojanke bi bile seveda tudi v obeh Nemčijah.

Ko bi bilo vse to doseženo, bi prišel na vrsto umik ameriških čet iz Evrope in ruskih iz satelitskih držav.

To bi dalo povod za postanek na zadnji postaji: dogovor o splošni razorožitvi. Kot se vidi, je Hruščev postavil sporazum o splošni razorožitvi na zadnje mesto. Sedaj lahko razumemo, zakaj komunistična diplomacija tako sistematično zavlačuje vse pogovore na ženevski razorožitveni konferenci in v organih Združenih narodov. Se jih udeležuje zaradi lepšega, ve pa, da ne bodo dosegli ničesar.

Tak je torej načrt poti tovariša Hruščeva do splošne razorožitve, ki naj bi zaključila tudi dobo hladne vojne. Priznati se mora, da stremi dosledno samo za enim ciljem: razorožiti Nemčijo in jo postaviti tudi pod rusko kontrolo. Za kontrolo bi skrbel komunistični režim v Vzhodni Nemčiji, kontrola nemškega vojnega proračuna, kontrolna organizacija za varstvo proti nepričakovanemu napadu in končno še kontrolna organizacija za splošno razorožitev.

Veliko je pa vprašanje, ali bo Hruščev tudi izvršil svoj načrt, ki ga je gotovo preračunal na dolgo vrsto let. Človek lahko dvomi, če bodo svobodne države pristale nanj, ker že sedaj vidijo, kam je ost naperjena. Idejam v načrtu ne bodo naravnost ugovarjale, skušale bodo pa spremeniti vrstni red posameznih postaj in dati posameznim sporazumom drugo vsebino.

Rusija se bo seveda taki taktiki upirala in zavlačevala vsako akcijo proti hladni vojni, ki se ne da vklopiti v njen načrt. Zato mirno lahko računamo z desetletji, predno bo prišlo do splošne razorožitve, ako bo sploh prišlo. Obstoji namreč ne samo možnost, ampak tudi verjetnost, da bodo komunisti branili svoje osnovne ideje z vso trdovratnostjo, kar je premorejo. Sovjetski trgovlavoisti je pa svobodni svet že velikokrat popustil, da je rešil, kar se je še dalo rešiti.

Podoben strah pred Nemčijo je izražal tudi pokojni Stalin že leta 1945, ko je bila Nemčija popolnoma na tleh. Zahodni zavezniki so mu takrat ponujali zavezniško pogodbo proti Nemčiji za dobo 20 do 40 let. Stalin je ponudbo odklonil, ni hotel biti odvisen od svobodnega sveta.

Prav na istem stališču stoji Hruščev. Tudi on si želi ne samo razoroženo Nemčijo, ampak tudi pravico zase, da bo Nemčijo in njeno razorožitev lahko zmeraj kontroliral. V tem pogledu noče biti nič odvisen od svobodnega sveta in je v tem istih misli kot pokojni Stalin.

Sedanji spor med Moskvo in kitajskimi komunisti je ruski strah pred Nemčijo samo povečal. Kaj ko bi se Kitajci in Nemčija

Na koncilu razprava o Cerkvi

Na prvi seji drugega koncilskega zasedanja je bil na vrsti predlog oz. načrt „O Cerkvi“, ki ga smatrajo za najvažnejšega na tem zasedanju. Predlog obsega 5 poglavij s 372 izpreminjevalnimi postavkami raznih škofov. Za predlog v predloženi obliki je glasovalo 2231 udeležencev, proti 43, 3 so predložili izpremembe. V predlogu je bolj poudarjena avtoriteta škofov kot sodelavcev papeža pri vodstvu Cerkve. Nadalje dopušča večjo vlogo katoliških laikov v Cerkvi.

V nadaljevanju razpravljanja o Cerkvi so nekateri koncilski očetje — zlasti oni iz misijonskih dežel — predlagali ponovno uvedbo službe diakonov, ki bi pomagali du-

hovnikom pri njihovi dušnopastirski službi.

Pri razpravi o tem je zlasti prišlo do izraza dvoje različnih mnenj glede tega, da li naj ostane red diakonata v dosedanjih obliki, ali pa naj bo kot samostojen poklic, s čimer bi se verjetno precej odpomoglo pomanjkanju duhovnikov. Če bi diakonat postal samostojen poklic, bi po mnenju nekaterih smeli biti taki diakoni tudi oženjeni.

Proti temu se je veliko udeležencev koncila (med njimi zlasti kardinal Spellmann iz New Yorka, kard. Ruffini iz Palerma, škof iz Nanyana, Kitajska, itd.) z zelo utemeljenimi razlogi izjavilo odklonilno. Dokončno pa se koncil še ni odločil v tej točki.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

bo priredila

v nedeljo, 13. oktobra popoldne

proslavo v čast sv. bratov Cirila in Metoda V GLOBASNICI

Ob 14. uri sv. maša po vzhodnem obredu,

nato akademija v farni dvorani.

Iskreno vabljeni!

Atomski sporazum v veljavi

Znani sporazum, sklenjen 5. avgusta t. l. v Moskvi med USA, Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo glede delne prepovedi atomskih poizkusov v ozračju, v vesolju in pod vodo, je stopil danes v veljavo.

Danes so namreč zastopniki gornjih treh velesil izročili odobrene pogodbene listine istočasno v prestolnicah vseh treh držav. Velika večina — nad 100 držav — je dosedaj odobrila in podpisala ta sporazum.

V zvezi s tem sporazumom so zunanji ministri omenjenih treh velesil ob priliki sedanjega zasedanja Združenih narodov v New Yorku nadaljevali z razgovori o ustavitvi atomskega oboroževanja. Prvi uspeh teh razgovorov je bil, da so se v načelu zedinili glede prepovedi satelitov z atomskim orožjem, krožečih okoli Zemlje. Tozadevna pogodba bo verjetno „v bližnji bodočnosti“ izgotovljena.

Po mnenju Združenih držav Sev. Amerike ne bo posebnih težav pri sestavi te pogodbe o prepovedi atomskega orožja v vesolju. Najprej jo bosta sprejeli oz. podpisali le Sovjetska zveza in ZDA, ker druge države še ne razpolagajo z zemeljskimi sateliti. V načelu pa je predvideno, da se bo lahko pridružila temu sporazumu vsaka država, ki bo izstrelila kak satelit.

Nadalje so bila na programu razgovorov

v bodočem tisočletju združili v skupnem nastopu proti Sovjetski zvezi? Nemčija in Japonska sta se že v zadnji vojni, zakaj se ne bi tudi Nemčija in Kitajska?

Da se bo skušal Hruščev proti temu že v naprej zavarovati, je razumljivo. Ob tem nam je tudi jasno, zakaj je Sovjetski zvezi toliko na tem, da bi prišlo čimprej do sporazuma o nenapadanju med obema blokoma v Evropi. Ali pa narekujejo Hruščevu tako zadržanje tudi gospodarske težave v Rusiji sami?

zunanjih ministrov teh treh velesil še sledeča vprašanja: jedrsko orožje v vesolju, nenapadalna pogodba, zmanjšanje vojaških proračunov, opazovalne postaje, jedrskega orožja proste cone, preprečitev razširitve jedrskega (atomskega) orožja in končno atomske razorožitve.

Polet na Luno?

V zvezi s sateliti in poleti v stratosfero oziroma v vesolje, vedno pogostejše slišimo o nameravanem poletu na Luno. Predsednik Kennedy je v nedavnem svojem obširnem govoru ponudil Sovjetom, da bi to zelo drago in prav tako tvegano zadevo organizirale ZDA in Sovjetska zveza skupno — materialno in tehnično, ker bi bil na ta način uspeh neprimerno bolj gotovo zagotovljen.

Pred nekaj dnevi pa je sovjetska kozmonavtika Valentina Tereškova, ki se je mudila s prvim svetovnim astronautom Jurijem Gagarinom na Kubi, izjavila v televiziji

Zum 10. Oktober

(Aus dem Perkonig-Brevier)

„Ich habe lange kein Ohr und kein Herz gehabt, um die verborgenen Klänge in der anderen Sprache des Landes zu hören und alles Wärmende, gleichsam menschlich Erregende zu spüren, das von dem slowenischen Volkstum kommt. Ich bringe es nun mit vielem in Zusammenhang, Leuten und Begebenheiten, das ein so bewegendes Erlebnis gewesen ist, daß es in mir andauert und mich behaupten läßt: Ohne den Kärntner Slowenen wäre Kärnten ärmer; ich kann es sagen, weil ich weiß, daß auch mein Leben ohne ihn ärmer gewesen wäre.“

*

„Diese Generation darf nicht weiterhin um ihr Erhabenstes und Edelstes, das Gefühl der heimatlichen Zusammengehörigkeit, betrogen werden. Die Umsetzung dieser Gedanken in fruchtbringende Tat kann aber nur beginnen, wenn jeder einzelne an sich selber das Maß eines edlen Menschen anlegt und eingedenk seiner, trotz Kampf und Fehde, im Innern wachgebliebenen höheren Empfindung für wahres Menschentum, Güte und Ritterlichkeit die Wege anbahnt, die zu einer gemeinsamen Verständigung führen.“

ski oddaji v glavnem mestu Havani, da bodo Sovjeti pred ZDA poslali zračno ladjo na Luno. Trdila je, da so tehnične priprave že gotove in da je tudi posadka že določena: vodja bo Gagarin, ona pa ga bo spremljala.

Na zapadu si niso na jasnem, da li je to le nekaka sovjetska propaganda, ki je ni vzeti resno, ali pa je Kremelj hotel na ta način zavriniti Kennedyjev predlog o skupni izvedbi tega načrta.

Seveda pa vsa zadeva ni tako enostavna, kot jo je na hitro prikazala Tereškova. Te dni so namreč zborovali v Parizu znanstveniki ob priliki 14. mednarodnega astronavskega kongresa, katerega so se udeležili zapadni in vzhodni tehniki svetovnega slovesa kakor tudi astronauti, med njimi tudi Gagarin in Titov.

Pri znanstvenih debatah so ugotovili, da je polet na Luno še zelo v temo zavrt, ker sta posebno dva važna problema, ki ju bo treba še prej rešiti: velika nevarnost kozmičnih žarkov (do sedaj še premalo točno raziskani) in problem breztežnosti, ki se prav tako pojavi ob poletih v vesolje in ki je tudi še premalo tehnično raziskan, kar je izjavil tudi astronaut Gagarin.

Glede nevarnosti kozmičnega izžarevanja so si bili vzhodni in zapadni učenjaki edini v tem, da bo treba pred človeškim poletom na Luno to nevarnost točneje ugotoviti s ponovnimi merjenji in s poizkusi z živalmi.

Strahovit orkan v Srednji Ameriki

Strašen orkan z imenom „Flora“ je v zadnjih dneh „obiskal“ Srednjo Ameriko trikrat v 4 dneh in prizadejal ogromno škodo zlasti v državah Haiti, Kuba in na otoku Jamaiki.

V Haiti je nad 400 mrtvih in več tisoč ranjenih; uničen je skoraj ves pridelek in neštevilne zgradbe. Na Jamaiki so razen orkana nastopili izredni deževni nalivi, tako da je voda uničila veliko cest, železnic in raznih nasadov. Na Kubi je divjal orkan s hitrostjo celo do 190 km na uro in pri tem povzročil ogromno škodo v nasadih bombaža, sladkornja, riža, kave in kakaa. Hkrati so tudi tu nastopili silni nalivi dežja, ki so povzročili takojšnje poplave, da se je mo-

ralo nad 40.000 ljudi v naglici umakniti iz svojih naselij. Ministrski predsednik Fidel Castro si je ogledal uničene predele dežele. Ko je bil na vožnji z nekim sovjetskim čolnom, se je ta zaradi nenadnega viharja prevrnil, pri čemer bi Castro skoraj utonil.

... in v Pakistanu

V terek je strašen orkan divjal tudi nad jugovzhodnimi predeli Pakistana in povzročil skoraj neprecenljivo škodo. Število mrtvih in ranjenih še ni znano; nad milijon ljudi je brez strehe. Ker so vse obveščevalne zveze pretrgane, zato bodo točnejša poročila prišla šele čez nekaj dni.

Ta orkan je bil po svoji silovitosti še hujši od onega strašnega v letu 1961.

Politični teden

Po svetu . . .

SVET V ZNAMENJU POMIRJENJA

Neki nemški časopis je prinesel te dni karikature, v kateri je prikazano, kako Kennedy in Hruščev vodita pod roko drug drugega, iz gotove razdalje pa od zadaj svari De Gaulle: „Nikar preveč zaupljivosti!“ In res je to podoba mišljenja na svetovnem področju politike. Splošno zagotavljajo, da se odigrava zadnje dejanje mnogokrat tako vroče hladne vojne, ki je skozi petnajst let zahtevala toliko živcev in ogromne vsote denarja.

Da odjuga v mednarodnem političnem dogajanju še traja in na svoji moči celo pridobiva, potrjujejo poročila iz New Yorka, kjer daje oznako vsem razpravam v okviru zasedanja Glavne skupščine Združenih narodov (OZN) pomirjevalni ton govorov ameriškega in sovjetskega zastopnika pred dobrim tednom. Ze vse dni zasedanja OZN potekajo razgovori med zunanjimi ministri Anglije, Amerike in Sovjetske zveze v znamenju popuščanja napetosti med Vzhodom in Zapadom. Tako se zdi, da bo le prišlo do podpisa pogodbe, po kateri bi naj bilo prepovedano postavljati oporišča okrog Zemlje za jedrsko orožje, nadalje, bi se sporazumeli o nadzorstvu za preprečitev nenadnih napadov in o skupni uporabi vesoljskega prostora. O vseh teh pogovorih je rečeno, da potekajo „v ugodni in prijazni atmosferi ter so zelo upanja polni“.

MEDSEBOJNA OBTOŽEVANJA

Poteza Sovjetske zveze z odkupom žita v Kanadi, o čemer poročamo obširneje v posebnem članku, prav gotovo kaže na rafinirano politično sovraštvo. Doslej smo sicer slišali že hude medsebojne obtožbe in Kitajci so Hruščeva primerjali že celo s Göbbelsom ter streljali pred sovjetskimi konzulati, dočim so Sovjeti že izganjali kitajske državljane, vendar do dejanj gospodarske škode še ni prišlo. Tako je nasprotovanje med Kitajci in Sovjeti prešlo v novo obdobje.

V skladu z vedno bolj nasprotujočim si razmerjem obeh komunističnih velesil je tudi zavrnitev sporazuma o delni prepovedi poizkusov, katerega je podpisalo že nad 100 držav. Iz tega je razvidno, da Kitajska ne smatra več atomske vojne za nekaj nečloveškega, kakor to trdijo Sovjeti. Po kitajski razlagi marksizma je atomska vojna nekaj dovoljenega. Neki kitajski general je celo izjavil, da bi v slučaju atomske vojne Kitajcev še vedno dovolj ostalo. Tako se je težišče hladne vojne preneslo za nekaj tisoč kilometrov proti vzhodu in razdelilo svetovni komunistični kolos v dve nasprotni fronti.

DRŽAVNI UDAR V LATINSKI AMERIKI

Le sedem mesecev je v Dominikanski republiki vladal predsednik Juan Bosch, ki je bil pravilno izvoljen. Prejšnji teden pa je prišlo do nenadne vstaje in predsednik Bosch je moral iti. Očitati so mu,

da se je preveč nagibal na levo in je hotel prehitro izvesti socialno reformo. Proti njemu se je postavila vojska, predsednika zaprla in ga po nekaj dneh izgnala. Sedaj je v Portoriku, kjer še trdno upa, da „bo nekega dne plapolala zastava demokracije nad vso Latinsko Ameriko.“ Novi vladi predseduje El Emilio de Los Santos, ki je izjavil, da bo nova vlada spoštovala mednarodne pogodbe. Čeprav je nova vlada konservativna in je komunistično stranko postavila izven zakona, je značilno, da ZDA še niso priznale nove vlade. Iz tega je razvidno, da podobni državni udari niso po volji ZDA, četudi bi njeni interesi v novih razmerah bili bolj zaščiteni.

NEMIRNI ALŽIR

Po nekaj mesecih premirja v Alžiru so zopet nastali nemiri. Tokrat pa ne več proti kolonialni oblasti, ki je prenehala z odhodom Francozov iz dežele, marveč proti vladi Ben Belle. V kratkem času je znal odstraniti vse, ki so ga ovirali na poti popolne oblasti v deželi. S tem pa si je

. . . in pri nas v Avstriji

BIVSI KANCLER RAAB SE UMIKA

Zaslužni bivši kancler ing. Raab je pred leti prevzel predsedniško mesto v Avstrijski gospodarski zvezi, ki ima v gospodarsko-političnem življenju Avstrije važno vlogo. Zadnjo soboto pa je ing. Raab na neki konferenci te zveze na Dunaju povedal, da bo odložil mesto predsednika in se čimbolj umaknil iz političnega življenja. Svojo odpoved bo dal na običnem zboru zveze dne 16. oktobra. Ob isti priliki pa je bilo tudi že dogovorjeno, da bodo predlagali, da bi bil na to mesto izvoljen bivši deželni glavar Johann Wagner.

KOALICIJA NA TRHLIH TLEH

Osemnajstletno sodelovanje Avstrijske ljudske stranke in Socialistične stranke Avstrije je zadnje čase zelo ogroženo. Sicer smo zadnja leta bili priče težkih kriz avstrijske vladne koalicije, a so vedno našli izhod v medsebojnih pogajanjih. Najtežja tovrstna kriza je bila po lanskim državnim volitvah, ko so pogajanja za sestavo nove vlade trajala dolge mesece. Takrat so sicer še našli zasilen izhod, a v vrstah Ljudske stranke zlasti tega kompromisa mnogi niso odobravali.

Z nedavno izvolitvijo dr. Klause za novega vodjo Ljudske stranke pa nastajajo nove težave. Med obema strankama se vedno bolj širi razpoka, ki bo vedno težje premostljiva. V časopisju je vedno več medsebojnih obtožb, ki zelo zastrupljajo medsebojne odnose. K vsemu temu je dr. Klaus pozval dr. Pittermana na nekem zborovanju k solidnemu delu. Navedel je tudi programske točke, ob katerih bo preizkušena koalicija. Te točke so: a) zediniti se ob proračunu za leto 1964; b) narediti gospodarski načrt za več let; c) določiti gospodarsko-politični odbor pri pa-

nakopal mnoge sovražnike in bilo je le še vprašanje časa, da izbruhne oborožen odpor proti njemu.

Čeprav je pred nedavnim — pri volitvah dobil ogromno večino za svojo stranko, ki je edina v državi, je bilo značilno, da se prvega zasedanja novega parlamenta dobra tretjina poslancev ni udeležila. Ti poslanci so največ iz goratega dela dežele v Kabiliji, kjer prebivajo Berberi. Ze nekaj časa je med njimi močno odporiško gibanje, katero nasprotuje Ben Bellovim poizkusom socializacije in njegovim diktatorskim težnjam. Njim se je postavil na čelo bivši alžirski vojaški poveljnik Bel Kasem Krim, ki je podpisal mir s Francijo. Velik del alžirskih čet je ostal zvest vladi in ob nastopu vojske so se morali uporniki umakniti v gorove. Ben Bella je pozval ljudstvo k rešitvi domovine, ki je v izgraditvi socializma. Uporniki pa so se odločili začeti z gverilsko vojno proti „režimu Ben Belle in njegovi klikli, ki ne more več prikrivati zatiralnega sistema, ki vlada v Alžiru“. Uporniki trdijo, da imajo pod kontrolo velike predele države in da se jim je pridružilo že mnogo borcev za svobodo iz časov sedemletne državljanske vojne.

ritetični komisiji za modro rešitev problema plač in cen; č) dogovoriti se o evropski gospodarski vključitvi; d) izmenjati si misli o rešitvi stanovanjske krize.

Precej je razburil duhove zlasti na Nižjavavstrijskem socialistični minister za notranje zadeve Olah, ki je brez vednosti tamkajšnjega deželnega glavarja ing. Figla izvedel močne spremembe v policijskih edinicah. Oglasile so se vse večje politične in gospodarske organizacije ter zahtevale od notranjega ministra nepristransko ravnanje. Minister Olah pa je zatrdil, da pri teh spremembah ni ravnal po nagibih stranke, marveč v skladu z zakoni za ohranitev reda.

Nadškof Beran na svobodi

V času zelo ostre sovražnosti komunističnih diktatur v območju vzhodnega bloka so bile aretacije škofov in duhovnikov na dnevnem redu. Tako je bilo tudi več čeških škofov pred 15 leti z nadškofom Beranom iz Prage na čelu odvedenih v zapore. Posebnost te aretacije je bila, da skozi vseh 15 let ni bilo mogoče ugotoviti, kje se aretirani škofje nahajajo. Šele pred kratkim se je izvedelo, da se je nadškof Beran nahajal ta čas v nekem samostanu na južnem Moravskem. Slišati je bilo tudi, da pripravljala češka vlada izpustitev interniranih škofov.

Prejšnji teden je dejansko bil izpuščen praški nadškof mons. Jožef Beran; z njim pa so dobili prostost še škof Karol Skoupy iz Brna, škof Jan Vojtassak iz Spisa in dva naslovna škofa Ladislav Hlad in Stanislav Zela.

O nadaljnji usodi nadškofa Berana ni točnih poročil, vendar prevladuje mnenje, da se najbrže ne bo mogel vrniti na svoje službeno mesto v Prago.

Tako poročajo italijanska poročila, da je nadškof Beran prejšnji petek uradno dobil „polno svobodo in vse državljanske pravice“. Praški nadškof in brnški škof sta bila prepeljana v njuno stanovanje, ki pa je še strogo tajno. Nadalje poročajo iz čeških virov, da bosta oba dostojanstvenika še ohranila svoje naslove, a brez pravice izvrševanja službe. Le v slučaju, da poda mons. Beran vdanostno izjavo vladi, mu bo dovoljeno vrniti se na nadškofijski sedež. Druga poročila pa pravijo, da je praški nadškof odklonil podati tako izjavo. K temu je baje rekel višji uradnik praške vlade dr. Hrusa, da je sedaj vse odvisno od nadškofa, ali hoče ostati doma ali pa hoče v Rim.

Slovenske besede ne prenesejo

V rimskem parlamentu je ob proračunski razpravi spregovorila tudi poslanka Marija Bernetič iz Trsta. Med drugim se je dotaknila tudi še neresenih vprašanj slovenske manjšine v Italiji ter je na koncu spregovorila nekaj besed v slovenščini. To je pa razburilo nekatere poslance, podpredsednik Restivo, ki je vodil sejo, pa ji je kratkoma odvzel besedo, češ da je v rimskem parlamentu dovoljeno govoriti le v italijanščini. Stenografom je naročil, naj ne zabeležijo besed, ki so bile spregovorjene v slovenščini.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenski dan v Belgiji

Slovensko pevsko društvo Slomšek iz Eisdena v Belgiji je priredilo 15. septembra že tretji slovenski dan. Osnovna misel letošnje prireditve je bila proslava sv. bratov Cirila in Metoda. Tokrat je ta proslava združila Slovence ne le iz bližnje okolice, temveč iz vse Belgije, Francije, Nemčije in Holandske, Goričane pa je zastopal g. Jože Jurak, ki je pred kratkim nastopil svoje novo službeno mesto v Gorici.

V župni cerkvi v Eisdenu je bila sveta maša, katero je draoval g. Kunstelj iz Anglije; v pridigi je govoril o svetih bratih, ki sta v zavesti, da so vsi narodi enaki, slovenskim narodom poleg globoke vere vsadila v srca tudi ljubezen do slovenske besede. Pri maši je ubrano prepeval mešani zbor iz Holandske eno zadnjih mašnih skladb prof. Matije Tomca.

Drugi del proslave je bil v prostorni dvorani tamonjega rudarskega doma, katerega so rojaki popolnoma napolnili. Osrednja točka je bila igra prof. Peterlina: „Sv. Ciril in Metod med nami“. Na sporedu pa so bile še pevske ter folklorne točke slovenskih skupin v tujini. Tretji del prireditve pa se je odigral v prijetni družabnosti ob pogrnjenih mizah.

Poročevalec prireditve zaključuje svoje poročilo z iskrenimi čestitkami delavnemu društvu, ki je tudi s to prireditvijo pokazalo, da njegovim članom vera in narodnost nista prazni besedi, temveč moč, ki preveča njihovo življenje. Priznanje je še toliko večje, če pomislimo, da to delo vrši mladina, ki je rojena v tujini, pa čuti in misli bolj slovensko in katoliško kot marsikateri naš človek, ki mu je tekla zibelka na slovenski zemlji.

Kulturni večeri na Goriškem

Odkar imajo goriški Slovenci lepe prostore v novem Katoliškem domu, je odstranjena velika ovira, ki je dolga leta občutno motila kulturno delo. Poleg številnih in dobro obiskanih prireditev prireja katoliške organizacije v Domu tudi kulturne sestanke, med katerimi so za širše občinstvo pomembni zlasti kulturni večeri. V tej jesenski sezoni so že imeli svoj prvi večer in sicer v spodnji dvorani, v kateri je prostora za 150 ljudi. Predavanje je imel pater Anton Koren DJ iz Rima o sv. Cirilu in Metodu, kar je osvetlil še z lepimi skioptičnimi slikami.

Pogreb župnika Muniha

Pri Sv. Luciji ob Soči so prejšnji teden ob asistenci 55 duhovnikov pokopali bivšega šentviškega župnika Cirila Muniha. Dopolnil je 70 let in je bil markantna osebnost med primorskimi duhovniki. Služboval je najrajši na Tolminskem, a nekaj let tudi v Vipavski dolini. Povsod je bil zelo priljubljen. O njem je zapisano, da je bil mož, ki se je v njegovi družbi vsak dobro počutil; vedno je bil dobre volje, velik optimist, veder. Bil je prijatelj gora, izboren pevec in vnet za dušno pastirstvo. Napisal je tudi vrsto dobrih črtic o grozotah prve svetovne vojne ob Soči.

Na Tržaškem 2.160 slovenskih šolarjev

Na Tržaškem imajo Slovenci kar dobro razvito šolstvo. Delujejo vse vrste šol od ljudskih preko strokovnih do višjih razen univerza. Tudi šolsko vodstvo in nadzorništvo je v slovenskih rokah. Več težav imajo s šolskim zakonom za manjšino, ki je sicer že od vlade potrjen, vendar še ni stopil v veljavo.

Letos so vpeljali v srednje šole reformo, po kateri bo vpeljana večja enotnost, kar bo seveda vplivalo na ojačenje srednjih šol na podeželju. V prve razrede enotnih srednjih šol na Tržaškem je bilo letos na novo vpisanih okrog 260 dijakov. Na vseh srednjih šolah (enotna šola, nižja gimnazija, licej, učiteljske, trgovska akademija) je bilo pa vpisanih 1100 dijakov; poleg tega pa obiskuje tržaške osnovne šole nekaj nad 1000 otrok. V Italiji otrok ni treba posebej prijavljati za slovenski pouk.

Tudi na Goriškem so z oktobrom začeli s šolskim poukom. Slovensko področje Goriške je po priključitvi večjega dela k Jugoslaviji razmeroma majhno in obsega poleg mesta le tri občine. Zato je tudi število študentov manjše v primeri s Tržaško. V prvi razred enotne šole je vpisanih 87 učencev, na nižji gimnaziji pa 53 dijakov, dočim je na strokovni šoli prijavljenih 71 dijakov. Višje srednje šole bodo zopet združene pod šolsko streho v UL Croce; na gimnaziji in v liceju je 38 študentov, na učiteljski pa 22. Tako obiskuje letos na Goriškem srednje šole 271 slovenskih dijakov.

Radio Trst o sv. bratih Cirilu in Metodu

Na tržaškem radiu bo vsak ponedeljek ob 19.15 radijsko predavanje o svetih bratih Cirilu in Metodu. Te oddaje so na srednjih valovih na 306 m.

Kanadsko žito rešuje Sovjete

Brez dvoma je Sovjetska zveza dosegla velik napredek v gospodarstvu. Ustvarila je mogočno industrijo in s svojim tehničnim napredkom tekmuje z vsem svetom. Toda na področju kmetijstva nikakor nima srečne roke. Čeprav je Hruščev že večkrat napovedal, da bo sovjetsko gospodarstvo v nekaj letih doseglo in tudi preseglo kapitalistično kmetijstvo, je vendar moral pod silo neuspeha žetve v zadnjih letih priznati, da ni uspel. Dirigirano kmetijstvo, kjer je izključena privatna lastnina, to je državno zadrugištvo ali kolhozno kmetijstvo, kakor to imenujejo v Sovjetski zvezi, drugod pa kmetijski kombinati in podobno, pač ne uspeva. Zato komunizem v kmetijstvu tako dolgo ne bo uspel, pa če še toliko poizkuša, dokler se ne bo odrekel težnji, da kmeta spremeni v kmetijskega proletarca.

Pred kratkim je Sovjetska zveza kupila za več sto milijonov dolarjev žita v Kanadi. Tudi iz Avstralije hočejo Sovjeti večje količine žita in tudi pri ZDA so že trkali Sovjeti na vrata, da bi odkupili odvišno žito. Glede Kanade je šlo kar v redu, čeprav je bilo slišati izraze nevolje,

češ da s tem Zapad podpira svetovni komunizem. Ze pri Avstraliji nastajajo težave in še bolj pri ZDA, kajti tu obstajajo zakoni, ki prepovedujejo prodajati tudi žito komunističnim državam. Ko se je v ZDA pojasnilo vprašanje prodaje odvišnega žita Sovjetom, kar bi samo po sebi ZDA prišlo zelo prav, ko ne vedo kam s tolikim previškom pridelka, pa je prišlo do hudih protestov. Posebno še povzroča hudo kri dejstvo, da je ameriška država morala preplačati z državnim denarjem odkupljeni previšek žita, naprej pa bi ga mogla prodajati po mednarodni ceni, to je pod svojo kupno ceno, kar pomeni, da ZDA vsaj delno darujejo žito.

Pa še drugo ozadje ima ta žitna kupčija. Doslej so v Kanadi kupovali žito Kitajci, ki s svojimi komunističnimi poizkusi v kmetijstvu nikamor ne pridejo. Letos pa je to žito kupila Sovjetska zveza — ali slučajno ali pa zlonamerno, kdo ve —, s čimer je bil Kitajcem trg odvzet. Kje naj sedaj Kitajci najdejo žito? Morda pri Združenih državah, ki veljajo kot smrten sovražnik komunistične Kitajske?

Ob srečanju Janeza XXIII. z Adžubejem

Posebni tajnik pokojnega papeža Janeza XXIII. monsignor Loris Capovilla je, govoreč na letnem zborovanju katoliških študentov v Assisiju, razodel nekatere podrobnosti razgovora med Janezom XXIII. ter zetom sovjetskega predsednika Adžubejem in njegovo ženo Rado. Kot znano je omejeno srečanje vzbudilo v svetu veliko zanimanje in ginjenost. Izmenjali so si tudi darove. O vsebini razgovora, ki je trajal dobrih dvajset minut, ni do sedaj nihče vedel več kot toliko, da je potekal v najboljšem ozračju. Šele sedaj se je papežev tajnik monsignor Capovilla odločil povedati nekaj več podrobnosti, ki jih podajamo skoro v celoti kot so jih prinesli razni italijanski listi.

„Ko je bil še nuncij v Bolgariji, je bodoči papež Roncalli napravil osebno zaobljubo, da bo vsakega Bolgara ali Slovana kake druge narodnosti, pa najsi bo katoliške, protestantske ali brez vsake vere, sprejel z odprtimi rokami. Ko je tako neki gospod s soprogo (Adžubej z ženo Rado, op. ur.), ki se je mudil v Rimu, izrazil željo, da bi videl papeža, je bilo umestno, da ga je papež sprejel, kar se je zgodilo ob priliki podelitve Balzanove nagrade.

Po končanem uradnem nagovoru časnika, je papež sklenil zahvaliti se temu gospodu za obisk kakor tudi za posebno voščilo, ki mu ga je poslal njegov tast (Hruščev, op. ur.). Sledil je sprejem. Potem ko jima je v francoščini razkazal slike na stenah, je povabil gospo, naj sede ter ji izročil v dar rožni venec z besedami: „Vem, da papeži navadno darujejo nekatoliškim kraljicam in princezinam drugačne predmete kot dragocene denarje, znamke, knjige in podobno. Toda jaz, gospa, vam hočem pokloniti rožni venec, ker me ta spominja na molitev, ki jo je moja mati molila ob ognjišču, medtem ko je družini pripravljala večerjo, skromno večerjo, gospa.“

Ko je gospa v to privolila, je Janez XXIII. nadaljeval: „Vem tudi, gospa, kako se kličejo vaši otroci. A želim, da mi njih imena poveste vi sami, ker edinole v glasu matere zazvenijo najslajši.“ Gospa je nato povedala tri mena: Nikita, Aleksej, Ivan. Papeža je to ganilo. „Kako lepa imena, gospa! Nikita pomeni Nikefor, svetnik, ki mi je zelo pri srcu. V Benetkah sem imel priložnost počastiti njegove posmrtno ostanke. Aleksej je Aleksander, tudi velik svetnik. Med svojim bivanjem v Bolgariji sem obiskal številna svetišča in samostane, posvečene svetemu Alekseju. In končno Ivan, gospa, je Janez in Janez sem jaz. To je ime, ki sem si ga izbral kot papež, je ime mojega očeta in deda, griča nad mojo rojstno hišo in bazilike moje škofije, sv. Janeza v Lateranu. Ko se boste vrnili domov, gospa, pobožajte svoje otroke in še posebno Ivana; druga dva ne bosta prav nič nevoščljiva zaradi tega.“

Tedaj — pripoveduje monsignor Capovilla — se je opogumil tudi gospod, ki je spremljal gospo, in vprašal, kaj lahko napravi, „da bi prišlo do kakega srečanja.“ (Adžubej je imel v mislih srečanje med Janezom XXIII. in Hruščevom, op. ur.). Janez XXIII. mu je takole odvrnil: „Kot časnika gotovo poznate sveto pismo in dobe stvarjenja sveta. Bog je, kot veste, rabil šest dni za stvarjenje sveta, preden je prišel na vrsto človek. Kot znano, pomenijo dnevi v svetem pismu dolge dobe... Sedaj smo šele pri prvem dnevu: tukaj smo in si gledamo iz oči v oči, v katerih se svetli luč. To je šele prvi dan, dan ustvarjenja luči. Luč je v mojih in tvojih očeh. Gospod

Narodnemu svetu koroških Slovencev

(S Tabora Slovencev v Buenos Airesu)

Na otoku slovenstva, ki se imenuje po našem velikem škofu in narodnem buditelju, Antonu Martinu Slomšku, smo danes zbrani Slovenci od vseh strani večmilijonskega Buenos Airesa na Taboru, da znova potrdimo živo in neusahljivo slovensko narodno zavest, ljubezen do idealov, ki so bili tudi v našem življenju v domovini postavljeni na najvišje mesto. Tabor najbolj izpričuje, da prisilno življenje v tujini naših idealov ni omajalo, — nasprotno, znamo jih tem bolj ceniti, čim bolj so ogroženi. Kaj bi pomenili brez njih v morju tujega življa?

Zato je naša sveta dolžnost, da skrbimo nenehno za pronicanje vsega dobrega, ki je v nas, v rod, ki prihaja za nami: naši sinovi in hčere naj čutijo dragocenost našega izročila in naj iz njega črpajo nove sile za nove podvige. Poplemeniteni s tem duhovnim bogastvom naj gradijo življenje in naša kulturna dediščina naj v njih obrodi plemenite sadove.

Ob vsem tem pa Slovenci na tej strani oceana z zaskrbljenostjo zasledujemo boj koroških bratov in sester za najosnovnejše narodove pravice in za iste ideale, ki so tako nam kakor Vam sveti. Neumljivo nam je, da na lastni zemlji morate braniti svoje: kar je bilo od pradedov vedno Vaše in kar hočete, da ostane kot dediščina Vašim potomcem. Neumljivo nam je krivično postopanje tistih, kateri še vedno ne morejo dojeti duha časa, ki je že davno pometel z nasilniki in prenapeteži. Zato postopanje Vaših nasprotnikov in tlačiteljev ostro obsojamo, tem bolj, ker v svobodnem svetu, v katerem živimo, jasno vidimo, da le medsebojna strpnost in spoštovanje vodita k napredku.

Če smo si mi izbrali velikega Slomška za vzornika tudi v tujini, smo hoteli poudariti svojo neupogljivo silo in voljo stati pokonci, četudi sredi valov tujine. Naj bo tudi v Vas

ti bo pokazal nadaljnjo pot. Toda hoče se časa, časa, časa. Za sedaj moramo samo upati in moliti.“

Monsignor Capovilla je tudi povedal, da se je pokojni papež v času koncila začel učiti ruski jezik in da se je neko noč, potem ko je prebral uvod ruske slovnice avtorja Ettore Lo Gatto, dvignil iz postelje in na klečalniku pred razpelom obljubil, da bo vse svoje moči posvetil naporom za spreobrnjenje Rusije.

Iz teh nadaljnjih objavljenih podrobnosti se nam v vedno bolj svetli luči kaže človeški in božji lik pokojnega papeža, ki v svoji srčni dobrotljivosti, pastirski gorečnosti in vseobsegajoči ljubezni ni poznal nobenih mej ali ovir. Knjiga, ki jo o njem pripravlja monsignor Loris Capovilla, bo prav gotovo še bolj osvetlila izredno osebnost pokojnega papeža. (Kat. glas)

Kratke kulturne vesti

Jubilejno leto 1963 je posvečeno v Nemčiji bratom a Grimm ob stoletnici izida njunih pravljic. Osrednja proslava bo v Kasslu, kjer sta brata največ živela. Odslej so te pravljice zavzele ves svet.

Umrli je v Ljubljani Drago Potočnik, bivši gospodarski urednik Slovenca in znani gospodarski strokovnjak, ki je bil po drugi svetovni vojni gospodarski svetnik pri ekonomski fakulteti v Ljubljani ter urednik prvega povojnega Priročnega Leksikona.

Slovenski umetnostni zgodovinar, docent na ljubljanski univerzi in vodja Etnografskega muzeja v Ljubljani **dr. Rajko Ložar**, ki je bil v domovini tudi znan umetnostni, literarni ter kulturni kritik, med drugim tudi urednik Doma in sveta (1930/31), Kroga, urednik osrednjega znanstvenega Etnografskega vestnika in preko mej znani arheolog itd., je zdaj vodja javnega muzeja v Manitowoc v državi Wisconsin, v USA. Naslov muzeja je Rahr Civic Center and Public Museum. Letos (1963) je kot direktor ustanove izdal svoje prvo tiskano letno poročilo (Report of the Director for 1957-62), odkar je nastopil 15. 12. 1956 svoje visoko ravnateljsko mesto. Iz izveštja se vidi, da je njegova ustanova neke vrste kulturni center za mesto, najbolj pa so poudarjeni muzej in galerija, pa umetnostna šola ter stalna muzejska razstava. Moderna kulturna ustanova. Prepričani smo, da jo bo ravnatelj postavil na trdne znanstvene temelje ter ji vtisnil svoj delovni pečat umetnostnega, etnografskega in muzejskega strokovnjaka. Veseli smo, da je slovenski znanstvenik dobil področje, ki mu pritiče, in prepričani smo, da je tudi severnoameriški muzej dobil pravega človeka.

Kocbekove pesmi v italijanščini so izšle v tržaški reviji „Umana“ (osem pesmi) ter tri in pol strani članka o njem. Prevode in članke je napisal Alessio (Aleš) Lokar (dr. kemije), ki je tudi že prej l. 1961 v reviji Il Ponte predstavil Kocbeka Italiji. O njem pravi, „da je ena najpomembnejših osebnosti moderne Slovenije. Dozdaj je bila njegova aktivnost pogosto razdeljena med politiko in literaturo, zaradi tega je težko reči, kateri del njegovega dela je važnejši. Verjetno bodo znanstveniki to lažje razčistili kot mi. Sam je nedavno izjavil, da je bil literat, ki so ga zgodovinske okoliščine prisilile, da se je angažiral v politiki.“ Angažiral pa se je tako, da je danes kot politik potisnjen daleč v stran, kakor ga tudi kot pesnika niso hoteli niti tiskati in se je moral zateči v tržaški radio, da je prišel glas njegove muze v javnost. Zanimcem sodba o važnosti o teh dveh njegovih sestavih ne bo težka: poet, ki je zablodil v politiki.

Dr. Janez Vodopivec:

(Nadaljevanje)

PRED NOVIM ZASEDANJEM KONCILA

A takoj je cela vrsta zelo uglednih škofov in kardinalov dvignila glas proti tej strogosti, da je neupravičena, nepastoralna in da stavi nepotrebne zapreke zedinjenju. Debata se je nadaljevala skozi šest zasedanj; vsega skupaj so bili 104 govori. Križanje mnenj je bilo včasih precej ostro, kajti različne miselnosti so si stale nasproti. Brez pretiravanja rečemo, da tako svobodne in odkrite debate nihče ni mogel pričakovati.

Skušali so zadevo rešiti s formalnim glasovanjem, ali naj se debatiranje nadaljuje ali pa naj se osnutek kratkomalo vrne na mizo teološke komisije, da ga temeljito predela. A to glasovanje je dejansko privledlo v še večjo zagato. Dne 20. novembra se je ogromna večina, to je 1368, izrekla za odložitve in samo 822 za nadaljevanje debate. A ta večina še ni bila 2/3, manjkalo je okrog 100 glasov. Zato je obveljalo to, za kar je glasovala manjšina, ker pravilnik zahteva dvetretjinsko večino.

Tisto popoldne je bilo kar vroče v glavah in razgovorih. Rešil pa je položaj z modrim ukrepom papež Janez XXIII., ki je odločil, da naj se debata prekine, osnutek pa skozi in skozi predela in to delo je poveril tako imenovani mešani komisiji, ki ji hkrati predsedujeta kardinal Ottaviani kot predsednik teološke komisije in kardinal Bea, predsednik Tajništva za zedinjenje, to

je, najbolj vidna predstavnik obeh nasprotujočih si mnenj. Določil je tudi naslov novega osnutka, ki ne govori več ne o dveh ne o enem viru razodetja, marveč kratko malo „O božjem razodetju“.

To je bil prvi primer mešane komisije, ki jo sestavljajo izbrani člani različnih komisij. Iz govora belgijskega škofa De Smedt, ki je romal skozi vse svetovno časopisje in je brez dvoma eden najpomembnejših v tem obdobju koncila (dne 19. nov.), je znano, da je prej teološka komisija načelno odklanjala sodelovanje s katero koli drugo komisijo, češ da le njej pristoji najvišja sodba. A prav to sodelovanje se je tudi pozneje izkazalo za koristno in nujno. Mešana komisija je v trdem delu, ki se je vlečlo več mesecev, izdelala nov osnutek, o katerem bodo škofje razpravljali v 2. delu koncila. Vsebinska pa je zdaj še tajna.

Morda se utegne komu čudno zdeti, da tudi med škofi pride do tako ostrega križanja mnenj. Pa ni nič čudnega. Nekaj podobnega se je pripetilo tudi v apostolskih časih. Bog to dopušča in se tega posluži v blagor Cerkve, da pride bolj jasno na dan, kaj je za vso Cerkev zares obvezno in kaj ne. Sodobnemu človeku pa je to potrdilo, da tudi na najvišjih mestih v Cerkvi vlada velika svoboda. V svetovni javnosti, zlasti pa pri ločenih bratih, je s tem ugled vatikanskega koncila izredno porastel. Tu di to je po božji previdnosti.

Razpravljanje o družbeno-občevalnih sredstvih

(23.—27. novembra 1962)

Ti dnevi so bili brez napetih debat, v splošnem zadovoljstvu. Razpravljali so o modernih obveščevalnih sredstvih: o tisku, radiu, kinu in televiziji, ki imajo vsak dan večji vpliv na sodobnega človeka. Dve zasedanji in pol je trajalo razpravljanje. Vsi so v načelu sprejeli osnutek, saj Cerkev mora zavzeti neko stališče o teh iznajdbah. Izidi glasovanja: 2148 za, proti pa 15 glasov. Besedilo osnutka pa je po splošni sodbi bilo predolgo, preveč razvlečeno, sem pa tja premalo znanstveno. Zato je pristojna komisija dobila nalogo, da ga predela do prihodnje seje.

Razpravljanje o krščanski edinosti

(27. nov. do 1. dec 1962)

Predmet je izredne važnosti in zato je potrebno, da je v tej koncilski določbi vsaka vrstica premišljena in pretehtana. Na žalost pa govore o edinosti trije različni osnutki: enega je pripravila komisija za vzhodno Cerkev, drugega teološka komisija, tretjega Tajništvo za zedinjenje. Jasno je, da na koncilu stvar ne more ostati tako razdrobljena. Zato je bil končni sklep, da je treba sestaviti mešano komisijo iz prejšnjih treh, ki naj vse tri osnutke strne v enega po besedilu in po duhu.

Ob tej priliki so se oglasili k besedi vzhodni škofje in patriarhi in povedali marsikakšno trpko o tem, koliko nera-

zumevanja morajo pretrpeti zaradi ozkosti drugih, zlasti zahodnih katoličanov — latincev.

Problem ima globoke korenine, a vsaj nekaj glavnih načel je treba poudariti, če hočemo, da pojde delo zedinjenja uspešno naprej. Razume se, da so tem debatam posebno ostro prisluhnili nekatoliški opazovalci pri koncilu.

Razpravljanje o Cerkvi

1.—7. decembra 1962)

Osnutek koncilске izjave o Cerkvi je že zase precej velika knjiga, obsegajoča 123 strani. Obsega tako važna in pereča vprašanja, da si nihče ni domišljjal, da bi ga bilo moči do kraja predelati v teh nekaj dneh, ki so še ostali. Nekateri so predlagali, naj bi vzeli naprej le poglavje o Mariji, zlasti ker se je bližal praznik Brezmadežne. A predlog ni prodir, ker je pač logično potrebno prej osvetliti nauk o Cerkvi, preden moremo podrobneje govoriti o vlogi, pomenu in dostojanstvu Marije v Cerkvi. Zato so te dneve koristno porabili za razpravljanje o splošnih smernicah nauka o Cerkvi. Podrobnosti pridejo na vrsto pozneje.

Osnutek govori o naravi in bistvu Cerkve, o njenih udih, o škofih, redovnikih in laikih, o cerkvenem učiteljstvu, o razmerju Cerkve do države, o misijonih in o ekumenizmu in končno še pristavek o Mariji.

(Dalje prihodnjič)

Išče Vas sreča...

Tudi Vi ste lahko med njimi, ki si lahko kaj privoščijo!

Oglejte si današnji številki priloženi barvasti letak vrelca sreče MIHALOVITZ, Wien I., Wipplingerstrasse 21 „An der Hohen Brücke“. Takoj vam padejo v oči številni dobitki, katere vam nudi razredna loterija, ki s prihodnjim žrebanjem praznuje svoj petdesetletni obstoj.

Že s samo osminsko srečke lahko dobite ogromno vsoto 425.000.— šil. Brž naročite svojo srečko, kajti povpraševanje je veliko.

DOLINA pri POKRČAH (Drugo romanje)

K Dolinski Mariji naši ljudje že od nekdaj radi romajo. Prihodnjo nedeljo, dne 13. oktobra, bomo imeli 2. letošnje romanje (žegnjanje). — Svete maše bodo od 7. ure zjutraj naprej.

Vsi verniki iz Celovca in okolice — od blizu in daleč — ste vljudno vabljeni, da se udeležite te cerkvene slovesnosti.

Cerkveni svet Pokrče

VOGRČE

(Pogreb bivšega organista Pavla Kropiuniga)

Dolgo je že bolehal, astma ga je strašno stiskala, toda vedno je zaupal, da mu bo Marija čudežno pomagala. Ni mu pomagala tako, kot je on pričakoval, ampak, da ga je za vedno rešila zemskih težav in trpljenja. Vsak prvi petek ali prvo soboto je pre-

Pri nas na Koroškem

jel sv. obhajilo, toda na prvi septembrski petek smo ga prihajali kropiti in na prvo soboto smo ga pokopali.

Pavel Kropiunig je doživel 69 let. Dolga leta je bil mežnar in organist v Vogrčah in je še sedaj kritično zasledoval vse farne življenje. Bil je spreten organist in imel lep in mogočen glas. Se sedaj v starosti, kadar je izjemoma zopet pri orglah zapel, smo občudovali jasen glas in še pred enim mesecem je kar navdušeno vprašal domačega župnika: „Gospod, kdaj bova zopet zapela!“ Ko se je zadnje čase malo popravil in zapustil posteljo, je zopet dobil poguma, toda smrt ga je pobrala nenadoma, dobili so ga mrtvega pred hišo.

Pokojni je bil tudi navdušen član požarne brambe in še ob blagoslovitvi novega gasilnega doma en mesec pred smrtjo je ponosno prisostvoval v gasilski uniformi in z medaljami.

Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva in požarni bramborci iz Vogrč in okolice. Domači pevci pod vodstvom njegovega naslednika g. Miheja Lubasa so zapeli bivšemu organistu, ljubitelju petja, pokopal

ga je in mu ob grobu v slovo spregovoril preč. g. Albin Avguštin, ki je bil tedaj iz Argentine tukaj na obisku, v nemškem jeziku pa je govoril preč. g. dekan Kristo Sreenc in se mu zahvalil za dolgoletno službo v cerkvi.

Kakor je on premnogim v življenju pri pogrebnih mašah z duhovnikom želel in pel: „In večna luč naj mu sveti,“ naj se tudi nad njim to uresniči in naj z angeli prepeva Bogu večno glorio!

RADIŠE

(„Dan starih“)

Tudi pri nas smo se spomnili naših starih in najstarejših. G. župnik je vse pismeno povabil — baje dvajset — v cerkev k sv. maši, ki je bila zaradi njih tudi še posebno slovesna, in k sv. zakramentom.

Med sv. mašo je g. župnik v pridigi navzoče slavljence pozdravil in se jim v lastnem in v imenu vseh faranov zahvalil za vse njihovo delo v posameznih družinah, na vasi in v župniji, posebno pa še za dober vzgled lepega krščanskega življenja in za molitev. Dva so celo naglasili kot kralja, ker se približujeta že stoletnici. In ravno ta dva sta zdravstveno razmeroma najbolj na višku in vedno pomagata mlajšim pri delu. Med slavljenci sta bila tudi oče in mati preč. g. župnika Lampichlerja v Šmarjeti v Rožu.

Po sveti maši so bili slavljenci povabljeni v župnišče k zajtrku. Pri tej priložnosti so obujali spomine iz mladih let. Vsi so bili dobre volje. Končno so bili še fotografirani. Prisrčno so se zahvaljevali g. župniku za povabilo in za vse besede v cerkvi in izven cerkve. Posebno so se zahvaljevali za župnikov opomin mladim, da naj so hvaležni starim za ves trud in vse delo na posestvu in v družini in da naj lepo ravna s stari, ki ne pričakujejo od otrok zlatih in srebra, ampak edino le spoštovanja in prijaznih besed.

SELE

(Tragična smrt, ženin in še kaj.)

Jožef Urabl, 58-letni rentnik v Homelišah je rad posedel v družbi pri igranju na karte. Tako se je tudi v soboto, 28. septembra, zapoznil v Kajžrovi gostilni ob novem jazu. Šele po polnoči se je podal domov. Nihče ne ve, kako da je krenil v napačno smer in zagazil v plitvo vodo. Ni pa utonil, marveč ga je zadela srčna kap, morda, ker se je v vodi preveč ustrašil. Šele v nedeljo okoli poldneva ga je zapazil neki tuj izletnik v vodi.

Pokojni se je nameraval z družino preseeliti iz Homeliš v Zidovlje, pa se je tako nenadoma preselil v večnost. Po rodu je bil iz Podgorij, l. 1934 se je poročil v Selah in se je pred 16 leti preselil v Homeliše, kjer je bil potem vsa leta zaposlen na Laschovi žagi.

K zadnjemu počitku na selsko pokopališče ga je spremljala velika množica posebno moških — dokaz, da je nemila izguba vsem zbudila sočutje do žalujoče družine.

Tako so Šmarječani Selanom vrnili bivšega selskega farana. Dva tedna prej pa so Selani izročili Šmarječanom živo in še mlado ženo, ko je 20-letna Lukanova Mili podala roko ženinu mizarju Adalbertu Ogrisu. Sledila je v Šmarjeti svoji sestri Dorici in bo njena sosedica. Bog daj srečo!

V soboto, 5. oktobra, pa se je mlad par podal k poroki na Brezje. Feliks Ogris, skladiščnik borovelske tovarne, in Angela Stern, delavka v knjigovodni Mohorjeve tiskarne v Celovcu, sta tam svojo življenjsko zvezo postavila pod varstvo Brezjanske Marije. Feliks je vnet načelnik našega smuškega športnega kluba. Nevesta se je za gospodinjino izsolala pri čč. šolskih sestrah v St. Jakobu. Prepričani smo, da bodeta kot zakonca na pravem mestu. Zal nam je samo, da nas zapustita in se preselita v Borovlje; pa bodeta gotovo še večkrat rada prišla med nas. — Naše iskrene čestitke in obilo božjega blagoslova!

Ze več let je bila p. d. Tesnova hiša prazna, neobljudena. Lanski sneg je del te stare hiše tako potlačil, da so štrleli ostanki strehe žalostno na vse strani. Lastnik g. Albin Lexe se je odločil na njenem mestu postaviti bencinsko črpalko. S podiranjem so že

BRAVCI PISEJO:

Čujte in stemite!

Dovolite, da se tudi jaz oglasim z nekaj mislimi k Vašemu članku, ki se nanaša na Mucher-jevo pismo.

Po pravici povem, da sem se čudil in kar verjeti nisem mogel, da se katoliški duhovnik more tako spozabiti in da pokaže poleg drugega tako veliko nevednost in zlobo, kot jo je pokazal župnik Mucher v svojem pismu oz. okrožnici.

Iz njegovega pisma izžareva velika ignoranca. Menda ne ve, da sta bila sv. Ciril in Metod Grka, ne pa Slovana, pa jima očita nacionalizem — slovanski nacionalizem.

Menda ne ve, da si niso slovanski narodi izbrali komunizma, marveč jim je bil vsiljen od Nemcev, ki so ga skrivoma importirali v Rusijo!

Menda ne ve, da komunizem ni posledica slovanskega bogoslužja, ki sta ga vpeljala sv. Ciril in Metod, marveč produkt nemške domišljavosti (vide Hegel, Feuerbach, Engels, Marx etc.).

Menda ne ve, da se je komunizem razširil in zagospodoval po Balkanu po zaslugi Anglosaksoncev, ki so te dežele prodali Stalinu, kot so pomagali po prvi vojni boljševikom k zmagi (kot so se laburisti v Angliji sami hvalili po drugi svetovni vojni)!

Menda ne ve, da je krščanstvo v deželah, vladanih po komunistih, veliko bolj živo kljub vsemu pritisku, kot pa je to po Zapadu in tudi v naši Avstriji!

Menda ne ve, da ni zasluga ne Nemčije in ne Avstrije, da nista komunistični, marveč zasluga Zapada, ki zgolj iz političnih razlogov ni dovolil Sovjetski zvezi postaviti železne zavese še bolj proti zapadu!

Menda ne vidi in ne ve, da si nekateri krogi v Avstriji prizadevajo, da bi prišla železna zavesa na švicarsko mejo, medtem ko slovanski narodi silijo izpod komunističnega jarma.

Pa aroganca in prav nacistična nadutost odseva iz napadov na Cerkev in na pokojnega papeža Janeza XXIII. Kaj si domišlja ta človek, ko si upa soditi Cerkev, ako proglašja koga za svetnika! Za koga se ima, ubožeč, ko obsoja pokojnega papeža, ki si je pridobil po celem svetu tak ugled, kot ga ni imel še skoraj nobeden od njegovih prednikov! Pa ni le aroganca in nadutost, marveč je to upor v primeru odločitve Cerkev. In tak naj bo učitelj vernikov? Uboge ovčice, ki imajo takega pastirja! Res jim je potrebna posebna pomoč Svetega Duha, da ohranijo trdno vero, če je pastir negotov ali celo notranje odpadel!

Tu vidimo, kam privede sovraštvo in fanatizem človeka, tudi duhovnika. Kaj takega, kot je napisal župnik Mucher, bi mogel človek pričakovati le še izpod peresa nadutega, zagrizenega, veri zelo sovražnega liberalca, komunista ali socialista, ne pa krščanskega človeka in tem manj duhovnika. D. M.

pričeli. Črpalka bo gotovo ustrezala, saj je avtomobilov v Selah vedno več in tudi promet skozi Sele od leta do leta raste.

DOBRLA VES

(Slovo naših kaplanov)

Pred enim mesecem sta nas zapustila naša kaplana. Danes hočemo mi dobroloveški farani izreči obema besedo zahvale.

Prečastiti gospod Adamič! Delovali ste tri leta v naši sredi. Nočemo naštevati vse vaše zasluge in uspehe, nekaj pa moramo omeniti, namreč vaše prizadevanje za našo mladino. Koliko lepih prireditev ste organizirali! Gotovo ste žrtvovali nešteto ur in to samo zaradi tega, da bi naši mladini odprli vrata v življenje. Mi vsi smo se z vami veselili ob nešteti nastopih v farni dvorani. Vsak od nas je čutil, da imate srce za mladino.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Izšla je

NOVA DRUŽINSKA

PRATIKA

za prestopno leto 1964

z bogato vsebino.

Dobite jo pri poverjenikih in v naši knjigarni. Toplo jo priporočamo!

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Na soncu in v morju

(Pismo s počitnic ob Adriji. Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik.)

(Nadaljevanje)

Vsi smo enako vredni, med vsemi naj vladati pravičnost in ljubezen! K temu naj pripomore tudi znanje drugih jezikov! —

Gledajoč skozi stekleno steno opazim na obzorju večjo črno piko, ki se premika. „Glej, letalo!“ opozorim svojega sosedo. Ta pa se nasmehne in pravi: „Ni letalo, le muha leze po šipi!“ Ti šment ti, že v drugič so me ta dan varale moje slabe oči!

Z lepimi vtisi od te prirodne lepote morskega zaliva sva sedla v avto in se odpeljala domov. Dospela sva tja deset minut pred sedmo uro, pred večerjo. Gospodje so naju pohvalili, da sva točna. Da, točnost je lepa čednost! Da bi jo le vsi poznali!

Na povratku z dušnopastirskega tečaja na otoku Barbanu nad Trstom se je škocijanski g. Jožef ustavil v Lovranu in se nam pridružil. Za nedeljo, 8. sept., popoldan smo določili izlet na nasprotno stran, v Kastav.

Pot tja gor nas je vodila nad Opatijo in nad železniško postajo Matulje. V višini se je cesta cepila. Kam sedaj, na desno ali levo? Kažipota ni. Na levo je bila cesta videti boljša, celo asfaltirana. Zato zavije g. Janko tja. Kmalu pa zmanjka asfalta, cesta je „komaj še dobra“, zavede nas precej daleč vstran, končno pa le dospemo v mesto. Tako smo si mogli reči: Zakaj pa naravnost, ko se pa po ovinkih tudi more priti!

Kastav je staro mesto, nekdanje močno utrjeno. Saj izvira ime Kastav iz latinskega castellum = trdnjava. Prav dobro je ohranjen dohod skozi mestna vrata. Mesto je moralo imeti slavno preteklost. Še sedaj se vidijo v razvalinah ostanki velikanske nekdanje cerkve. Tudi sedanja cerkev je dosti mogočna. Ima tri ladje, raven strop, na njem pa slika velikanskega angela z mečem. Cerkev je prenovljena, a moderne barve se z njenim starim slogom ne ujemajo prav dobro. Zunaj ob cerkvi pod oboki so grobnice starih kastavskih lastelnikov.

Z obzidja okoli cerkve je ob jasnem vremenu krasen razgled po vsem Kvarneru od Reke na Volosko, Opatijo, Lovran in otoka Krk in Cres. Mesto je v stari Avstriji komaj životarlilo. Semkaj je takratna vladarica namestila slovensko učiteljsko za Primorsko, ker ga v Gorici in Trstu Italijani niso pustili. Zadnje čase pa se temu mestu obeta boljša bodočnost.

Zazvonilo je. Vabilo je k maši ob štirih popoldne. Pomalem je okoli cerkve bolj oživelo. Prihitelo je nekaj otročije, prilezle so stare ženske, prišle so stasite žene, le moških ni bilo kaj. Klopi so bile zasedene. Najprej so glasno molili „krunicu“ (= rožni venec), nato je pristopil k oltarju župnik in daroval sv. mašo v staroslovenskem jeziku. Ta bogoslužni jezik je v rabi v več dalmatinskih škofijah. Vse tiho... Ali bo med celo mašo tako? Pri slavi pa naenkrat

zadoni iz krepkih grl „O Majčice moje — Marija“. Melodija se mi zdi znana. Premišljujem, katera naša Marijina pesem ima isti napev. Da, „Ti, o Marija!“ Isti slavo-spev Mariji, ista melodija. Ali so jo prevzeli Hrvatje od nas ali mi od njih, ne vem. Vsekakor je prav, da vsi na enak način slavimo Mater božjo.

Po evangeliju so sledili oklici in dolgo oznanilo. Za tri dneve župnik ni oznanil maše doma in za nedeljo božjo službo spet šele popoldne ob štirih. Iz tega smo sklepali, da mora sooskrbovati še drugo župnijo. Pač tudi tam primanjkuje duhovnikov. Vendar smo zvedeli, da je posebno v Bosni izredno mnogo poklicev za duhovniški stan in tudi v Sloveniji je v tem oziru postalo nekoliko bolje.

Da se je tudi ta izlet zaključil s krepčilom v gostilni, je razumljivo. Odpeljali pa smo se po lepi cesti in naravnost.

V torek, 10. septembra, smo se podali na izlet v Pulo in Poreč. Ker sem pa izlet po Istri že lani popisal, tega ne bom več ponavljal. En smešen dogodek bi pa le rad omenil.

Po ogledu nekaj drugih cerkvá smo prišli tudi v cerkev sv. Antona, ob kateri je samostan minoritov. Cerkev je preprosta bazilika iz 14. stoletja. Ko jo ogledujemo, se naenkrat pojavi debeloličen mož v črni dolgi suknji iz tankega blaga in z belo srajco. Sodili smo, da je kak natak ali prodajalec v trgovini. Ponudi se nam, da nam pokaže in razloži znamenitosti v cerkvi. Vpraša, če razumemo nemško. Ko pri-trdimo, gleda zvedavo našega starega tovariša Ivana in reče:

„Pred vami pa imam rešpekt! Vi ste, tako se mi zdi — Adenauer!“ G. Ivan ga pomiri, rekoč, da ni nemški vladni predsednik, ampak prav preprost vpokojen župnik iz Slovenije. Pri razlaganju zgodovine in posebnosti cerkve smo zvedeli, da so Italijani, ko je po vojni Istra pripadla Jugoslaviji, ob odhodu vzeli s seboj iz cerkve vse stare umetnine. Edino reliefno skupino 12 apostolov z Jezusom iz 15. stoletja so po državni pogodbi vrnili. Res je cerkev nekako prazna in zapuščena. Ko smo se poslovili, smo šele zvedeli, da je naš razlagalec minoritski pater iz samostana! Tako spremeni človeka obleka!

Vsako sredo vozi izletniški parnik „Ivan Cankar“ iz Opatije, Lovrana in Mošćeniške Drage na Rab in nazaj. Na Rabu je postanka 5 ur. Na Rabu me vežejo stari stiki, saj sem bil na tem zelenem otoku že trikrat na letovanju. S tovarišem Ivanom sva se pridružila izletnikom. Precej velika ladja je bila polna izletnikov, gotovo nas je bilo okoli tisoč. Imeli smo lepo vožnjo tja in nazaj. Obiskala sva stare znanke, tudi patra Petra Petrov v samostanu Evfemija.

Zdaj pa preostane še en izlet — vrnitev domov na Koroško! Pozdravljeni in na svidenje!

Spravljanje živil

Kako spravljamo živila

Za shranjevanje jedi nam najbolj služi poseben in oddeljen prostor, jedilna shramba. Ta mora biti svetla, zračna, hladna in suha: svetla, ker je svetloba sovražnik marsikaterih bolezenskih kali; zračna, ker je vlažen duh zelo slab, a se prav posebno rad oprime jedi; hladna in suha, ker je nizka temperatura in suhota velika ovira za razvoj gnilobnih kali.

Predvsem moramo jedi obvarovati pred muhami. V ta namen nam služijo posebne omarice iz goste žične mrežice ali pa iz istega materiala izgotovljene polkrožne posode tako imenovani „žični zvonovi“. Poleg tega, da muhe svoja jajčeca ležejo v meso in napravijo črvički meso neužitno, so muhe tudi še prenašalke mnogih bolezenskih kali. Če pomislimo samo, da se poseda na razkrajajoče se snovi iz hlevov, stranišč, smetišč in gnojnih jam ter se usedajo v kuhinji in shrambi naravnost na jedila, bomo spoznali, da je neobhodno potrebno, jedila varovati pred muhami.

Najbolj zanesljivo pa je, da gospodinja le v izjemnih slučajih uporablja ostanke, ki jih je shranila na primernem mestu, zato naj tako in toliko kuha, da s svojim gospodinjstvom darom ostanke prepreči.

Pokvarjena živila

Okvara živil se povzroči s tem, da se nagne ali vanje nasedejo kali gnilobe in se na njih in v njih tisoč in milijonkrat razmnožijo. Te kali prenaša prah v zraku ali pa tudi dotikanje. Ta potek se tudi še pospeši s toploto, ovira pa s hladom; večkrat ga prekine temeljito snajenje.

Ako se pokvari beljakovina, postane hrana ne le neužitna, ampak tudi škodljiva. Prično se namreč razvijati močni jedilni strupi, ki morejo povzročiti tudi smrt. Mislimo le na pogosta poročila, da se je ta ali oni zastrupil s staro ribo ali pokvarjeno klobaso ali prestaro in zato pokvarjeno konzervo!

Razkroj beljakovine se javlja z neprijetnim duhom, z izppremembo barve, s tvoritvijo plesnobe, s kislim okusom in podobno. Meso, ki se je na ta način pokvarilo, izgubi svojo svežo barvo in postane blede. Ribe, ki niso več sveže, nimajo več rdečih škrg. Pokvarjena slanina se prevleče z zelenkasto barvo. Pogosto se to kmalu tudi pokaže z oživitvijo drobnih ličink, črvičkov.

Gospodinja, ki kupuje konzerve, naj bo vedno pozorna na take konzerve, ki jim je pokrov vzdolben navzven in so zaradi tega zelo sumljive. Sočivje, ki se je skisalo, se ne sme več rabiti za prehrano, pokvari pa tudi živalsko krmo, ako ga je večja množina.

Da obvarujemo meso pred okvaro in ga obdržimo dalje časa porabnega, je priporočati, da ga hitro na zunaj opečemo ali vsaj polijemo z razbeljeno mastjo. Večkrat tudi pomaga, da ga vtaknemo nekajkrat v vrelo vodo ali da ga denemo v navadno ali pinje-

Amerika pripravljena za carinsko bitko

Iz Washingtona poročajo, da je odbor za gospodarske informacije, ki posluje pod okriljem ameriške vlade, zaključil javno zasliševanje glede posledic, ki bi jih imela uvedba carinskih sankcij (zvišanja carin) kot povračilnega sredstva proti carinam držav Evropske gospodarske skupnosti na uvoz zmrznjene perutnine iz Amerike. Zasliševanje je trajalo sedem dni. Iz dobro obveščenih krogov poročajo, da bo predsednik izdal ustrezen odlok do konca tega meseca.

Po vesteh iz Pariza bi bila francoska vlada pripravljena na kompromisno rešitev. Pristala bi na 10-odstotno znižanje carine na uvoz ameriške perutnine, kakor ga predlaga vodstvo Evropske gospodarske skupnosti. To znižanje bi znašalo 1,3 stotinke dolarja pri funtu perutnine.

Glavni uvoznik ameriške perutnine je Zahodna Nemčija. Vprašanje je, ali so Nemci pripravljeni na kompromis. Nemška vlada je sporočila, da so, in sicer bi Nemčija sprejela 10-odstotno znižanje, vendar pod pogojem, da bi lahko zvišala carino na uvoz perutnine iz ostalih držav Evropskega skupnega tržišča. Toda proti takšnemu predlogu sta Francija in Nizozemska, ki sami izvažata perutnino v Zahodno Nemčijo. O tem vprašanju so se posvetovali na sestanku ministrskega sveta EWG koncem septembra.

no mleko. Na ta način se zapro vse luknjice in je beljakovina pred zunanjim zrakom obvarovana.

Večkrat tudi slišimo da ga ta ali ona gospodinja zavije v prticek, namočen v kis ali v žive koprive; sliši se tudi, da ga ponekod zavijejo v ruto, ki so jo potresli z zdrobom lesnega oglja. Seveda ga je po vseh teh postopkih treba oprati, preden ga rabimo.

Če meso ni povsem dobro, ga lahko za ne-

Za naše gospodinjje

Kako ravnamo z nogavicami

Nogavice, ki jih nepravilno in površno obujemo, nam kaj lahko poškodujejo noge. Svilene nogavice se rade trgajo, tesne in debele nogavice pa stezajo prste in povzročajo vdrtine, mozole in kurja očesa. Če so preveč ohlapne, tvorijo gube, ki povzročajo odtiske, mehurje, vnetje in rane. Prekratke nogavice zlasti pri otrocih ovirajo rast nohtov.

Bele poletne nogavice, zlasti kratke otroške, se zelo težko perejo, ker so polne madežev od samega obutala. Da bo pranje lažje, dajmo v navadno vodo pol žlice boraksa. Volnene nogavice peremo pravilno le v mlačni vodi, ki smo ji primešali salmiaka, a brez mila, dokler niso čiste. V zadnjo mlačno vodo pa kanemo nekaj kisa, da obdrži volna barvo. Volnene nogavice se ne krčijo, če smo jih nekaj ur pred pranjem položili v hladno vodo, ki smo ji dodali žlico salmiaka. Svilene nogavice pa — kakor druge svilene tkanine, čipkasto in

kaj minut položimo v vodo, v kateri smo raztopili nekaj zrn mangano-kislega kalija: če meso povzame rdečo barvo, je to znamenje, da je nevarnost odstranjena. Zato ponavljamo to postopno toliko časa v sveži vodi, dokler ne ostane rdeča barva v vodi. Na ta način izgine ves slab duh iz mesa.

Preprostejši način za odstranitev slabega duha iz mesa je tudi ta, da kos mesa, ki ima že slab duh, hitro povlečemo skozi plamen na štedilniku in to tolikokrat, dokler ni odstranjen ves slab duh. Več kot trikrat tega ne bo treba storiti. V kolikor se je meso okadilo, ga je treba potem sprati v vodi.

volneno blago — narahlo menčaj v mlačni milnici in tudi do čistega izplakuj v mlačni vodi.

Za sušenje ne ovijaj svilnenih nogavic in podobnega blaga, kakor ovijamo rjuhe in drugo perilo, temveč zopet le rahlo iztisni vodo in potem posuši oprane nogavice (pa tudi čipkaste ovratnike in svilene jopice, volneno krilo in podobno) tako, da jih lepo uravnaš, položi pa jih med večkrat zloženo rjuho ali med debelejšje brisače. To položi na perilnik, ki naj leži poševno, da odvečna voda lahko odteka. Suši na zraku, ne pa na soncu ali blizu tople peči.

Svetle nogavice zakrpaj s svetlimi ženski lasmi. Pas za nogavice boš očistila, če ga skrtčaš z mlačno milnato vodo, ki si ji pridala malo salmiaka. Stare, nerabljene nogavice razreži na 2 prsta široke trakove ter z njimi ovij obešalnike. Tako boš preprečila, da bi se na svilnenih oblekah poznali robovi obešalnikov.

Jubilej dežnika

Letošnje leto bi moralo biti nekam prav deževno. Obhajamo namreč jubilej, 75 let, odkar se je razvila industrija dežnikov. Leta 1852 je Samuel Fox priglasi svoj patent za dežnik v takšni obliki, kot ga imamo danes. Od takrat dalje se je dežnik splošno udomačil kot potrebno sredstvo v deževnem vremenu. Fox je izumil dežnik z ročajem, vzmetjo za odpiranje in s kovinskim ogrodjem pod blagom.

Neko nerodno obliko dežnika, ki se ni mogel zapreti, so pozanil že davno poprej v vzhodnih deželah. Slike v Egiptu so kazale bogove in faraone, sedeče pod orjaškimi dežniki. V orientalskih državah je bil dežnik znak kraljeve oblasti. Indijski maharadža so v srednjem veku dodajali svojim zvonečim naslovom še ime „gospod tolikih in tolikih dežnikov.“

Dežnik je pomenil pravzaprav streho ali nebo, ki je drugačno nad maziljenimi glavami kot pa nad temeni navadnih smrtnikov. Dežnik, okrašen na vse mogoče načine, je dajal ugled osebi, ki ga je imela razpetega nad sabo; držal ga je nad njo seveda kak suženj ali dvorjan.

Šele Kitajci so se z dežnikom varovali pred dežjem. Iz te države so ga raziskovanci prinesli v Evropo šele v 17. stoletju, bolj kot neko čudo kakor pa za praktično uporabo. Kitajski dežniki so imeli bambusove palice in so bili prepeti z oljnatim papirjem. V Evropi so se dežniki najprej priljubili pri ženskah bogatih slojev, da so si

obvarovale dragocene obleke pred vremenskimi nepravilnostmi. Lakaji so imeli nalogo spremljati goste z dežniki od veže palač do kočij, kot to še danes delajo vratarji velikih hotelov.

Prvi Anglež, ki se je pojavil z dežnikom na cesti, je bil neki doktor James Hanway. Vse se mu je smejalo kot razvajenemu mehkužcu. To je bilo v začetku 18. stoletja. Hanway je dosti potoval po Perziji in Kitajski in je spoznal korist take osebne strehe v slabem, pa tudi v žgočem vremenu. Ofenzivo proti dežniku so začeli prvi londonski kočijaži, ki so se z bali za svoj zaslužek. V dežju so meščani vedno najemali kočije, dežnik jih je pa začel izpodrivati. Končno je tudi prodril.

V zadnjih dveh stoletjih je postajal vedno bolj lahek in priročen. Sprva so dežnike imenovali tudi „Robinson“, po tistem slavem dežniku, katerega si je ukrojil samotar Robinson Crusoe iz živalskih kož. Prvi dežniki so bili visoki tudi do dva metra in so tehtali po nekaj kilogramov. Takšni so se v anglikanski cerkvi, pa tudi po južni Italiji ohranili še do danes pri nekaterih cerkvenih obredih.

Šele pred 75 leti je Fox dal dežniku današnjo obliko. Danes že kar ne moremo pogrešati te priprave, čeprav ima že hudega tekmeča v dežnih plaščih.

Dežni plašči so posebno veliko vredni na Nizozemskem in v Belgiji, kjer je veliko vetra, ki vse dežnike kaj rad obrne narobe.

TELOVADBA ZA VSAKEGA

Leta 1960 je nemška telovadna zveza sklenila, da namerava vpeljati razne telesne vaje med najširše plasti naroda ter pritegniti v vrste aktivnih športnikov in telovadcev vse one, ki stoje ob strani in se kvečjemu še kot gledalci udeležujejo raznih športnih prireditvev. Pod geslom „telovadba za vsakega“ so izdelali primeren program in šli med svojo mladino propagirati dnevne telesne vaje.

V koliko se jim je namera posrečila, se danes še ne da povsem točno ugotoviti; samo to se vidi, da še veliko manjka do onega, kar so organizatorji predvidevali, kajti odstotek onih, ki še stoje ob strani, je še vedno izredno velik. Zato skušajo s propagando v časopisih, radiu in televiziji doseči čimvečji uspeh. Vsekakor se zdi, da bodo uspehi precej večji kot so danes, vendar onega idealnega stanja kot so prvotno predvidevali, ne bodo mogli doseči, kar je pri današnji mladini povsem razumljivo. Današnja mladina je nekaj svojstvenega: Oni del, ki se je navdušil za šport in telovadbo,

je zraven, drugi pa hodijo svoja pota in jih ni mogoče pridobiti za to koristno udejstvovanje. Tudi starejši se bodo še podali v telovadnice in na športna igrišča, zlasti oni, ki so že nekdanje uživali blagodat zdravih in koristnih telesnih vaj. Seveda z onimi, ki se nikdar niso bavili s kakimi telesnimi vajami, bo pa stvar težavna in jih bo prav malo, ki jih bodo pridobili za to udejstvovanje, kljub dobro sestavljenemu programu, ki so ga pripravili za oba spola in razne starosti.

Akcija nemških pristojnih krogov na športnem področju za uvedbo vsakodnevnih telovadb je brez dvoma velikega pomena. Menda ni treba posebej poudarjati, da tudi drugi narodi, ne izven Slovenec, potrebujejo nekaj podobnega. Dobro se še spominjamo ukrepov, ki jih je svoječasno storil predsednik Kennedy, da se ameriška mladina bolj posveti športu in telovadbi. Prevelik je namreč odstotek one mladine, ki vsled svoje telesne šibkosti ni sposobna za vojaško službo. Kitajci so že pred leti uvedli obvezno dnevno gimnastiko za svojo

Za naše matere

Oh, ti otroci...

„Tomažek je razgrajal...“

Star je sedem let. Ker je obljubil in nekaj časa tudi izpolnjeval, da se bo pri mizi lepo obnašal, je od tedaj smel jesti skupaj s „starejšimi“, kar se mu je zdelo izredno imenitno. Toda naenkrat se je strašno izpremenil. Postal je kot vihar, preobračal kozarce (polne seveda), razbijal z žlico po mizi, itd., itd. Medtem pa se njegov brat, eno leto starejši, vede neprimerno lepše, sploh ni primere...

Napačno ravnanje:

Odstraniti ga od skupne mize. Zavezati mu popolnoma jezik, češ „pri mizi govore samo starejši“.

Staviti mu za „zgled“ starejšega brata.

Nadlegovati ga s stalnimi: „Bodi pri miru, daj mir!“

Priporočila se:

Preden se usede k mizi, naj nekaj minut telovadi ali opravi kako drugo telesno delo, tako bo že pred jedjo izrazil tiste sile, ki mu pri mizi „ne dajo miru“.

Otrok mora sedeti udobno, na njemu primernem visokem stolu.

Pustiti ga, da sem ter tja tudi on poseže v pogovor „starejših“.

Zaposliti ga s kakim njemu primernim delom (n. pr. razdeliti pribor itd.), kar se mu zdi jasno silno imenitno, obenem pa mu to vceplja zavest, da je nekaj več kot domači psiček, ki mora tiho in mirno pospraviti svoj delež ob strogem gospodarju...

Proizvodnja jekla v državah EWG

V državah Evropske skupnosti za premož in železo so v avgustu letos proizvedli 18.070.000 ton jekla proti 19.110.000 tonam v lanskem avgustu. V juliju je proizvodnja jekla znašala 19 milijonov 5.000 ton. Med posameznimi državami je daleč na prvem mestu Nemčija z 11.710.000 tonami jekla, na drugem mestu je Francija s 3.750.000 tonami, sledijo Belgija z 1 milijonom 665.500 ton, Nizozemska z 900.000 tonami in Italija s 550 tisoč tonami.

Proizvodnja jekla v Veliki Britaniji je v avgustu letos znašala povprečno 389.800 ton na teden; tolikšnega povprečja britanska proizvodnja ni dosegla že od leta 1961.

Naročila, ki so jih prejeli jeklarski obrati v državah Evropske skupnosti, so avgusta znašala 3,99 milijona ton; to upadanje, ki znaša nasproti mesecu juliju 16,2 odst., pripisujejo poletnim počitnicam. V prvih osmih mesecih tega leta so naročila izdelkov iz valjanega jekla dosegla 35,42 milijonov ton, to je 0,5 odst. manj kot lani.

mladino. Tam je stvar sicer precej lažja, ker diktatorski režim pač ukazuje. Vendar se tudi v drugih državah močno širi gibanje za množično udejstvovanje na telesnovzgojnem področju. Povsod imajo namreč iste težave z današnjo mladino, ki se je nekam pomehkužila in je postala brezbržna za resne in koristne stvari. Pri telovadbi in športu je treba pač nekaj napora, če naj izvedem vaje tako, kot se zahteva, da bo imelo telo kako korist od tega. Današnja mladina pa išče le preveč zabave in lahkega življenja in zato ji šport in telovadba ne dišita. Kaj šele, da bi se pripravljala za razna tekmovalna; take priprave so res zahtevne, da ne govorim o treningih svetovnih mojstrov, ki tudi po šest ur dnevno in redno trenirajo, da morejo dosegati vrhunske uspehe. In ugodnosti in udobnosti, katerim se morajo odreči športniki-tekmovalci, so žrtve in sicer velike žrtve, ki jih poznajo samo tekmovalci in jih slabši ne morejo prenesti.

Pri uveljavljanju posrečene zamisli, da se uvede dnevna telovadba povsod in pri vsakomer, ne gre za to, da bi se članstvo posameznih telovadnih in športnih društev dvignilo ali da bi s tem hoteli pridobiti čim več svetovnih športnikov, temveč samo za koristi, ki jih ima vsakdo od rednega in pravilnega gibanja. Današnji mladini pa moramo zlasti na športnem polju pokazati pravo pot, ki jo bo ob redni dnevni gimnastiki še najhitreje našla. Gre namreč za zdravo, močno ter gibčno telo in pa, da odviše sile, ki jih ima mlad človek, uporabimo za koristne stvari, ki so obenem tudi prijetne. Samo pravilno moramo zastaviti in videli bomo, da je 10 minut, ki jih naj dnevno uporabimo ob gimnastičnih vajah za svoje zdravje, zlat zaklad. Pojdi in poskusi, ne bo ti žal!

Ivo Kermavner.

Smernice za lepa dekleta

Saj ste vse lepe; že zato, ker ste pošte-
ne, ljubeznive in plemenite in mlade. Toda
kar priznajmo brez zavisti, da se neka-
tere še prav posebno odlikujejo po lepoti.
Za vse naj veljajo naslednje misli, kako naj
se v vsakdanjem življenju zadrži dekle, ki
se zaveda svoje lepote.

Ne ponašaj se z lepoto! Ni greh, če si
lepa, če spoznaš in priznaš, da si lepa. To
je resnica in resnica ni greh. Poglej se še
enkrat v ogledalo, dobro se poglej, ne bo-
di skopa s priznanjem, če si ugotovila, da
te je Bog obdaril z lepoto. A zahvali Boga
za ta dar in nikdar se ne postavljaš nad
druge! Saj nimaš sama nobene zasluge za
to in poleg tega veš, da je dovolj drugih
bolj važnih darov pred tem. In še tole: za-
vedaj se, kako relativna je lepota! Danes je,
jutri je morda ni več...; za nekoga si le-
pa, za drugega nisi...

Skrbi zlasti za notranjo lepoto! Vrednost
človekova je pač v tem, kajti po tem nas
bo nekoč Bog spraševal. Hkrati je zunanja
lepota mnogo bolj nevarna, če ni notranje
globine. Z lepoto je tako kot z ono kresni-
co, ki se je v jasni noči ponašala s svojo
svetlobo, pa jo je požrla pohlepna žaba. To
je premnogokrat zgodba dekleške lepote.

Skrbi tudi za zunanjo lepoto, a ne pre-
tiravaj! Prav je, da si tudi na zunanjo ure-
jena, pri čemer smeš upoštevati tudi modo.
Neurejena zunanost prav gotovo ni zname-
nje urejene notranjosti. Vendar pa ne pre-
tiravaj s skrbjo le za zunanjo lepoto! Ko-
liko jih je, ki ure in ure prebijejo pred ogle-
dalom, se za ohranitev linije podvržejo
najtršim dietam in nevšečnostim — vse to,
da bi se zdele lepe! Kolikokrat je vsa lepota
umetna in lažna; često je le proizvod koz-
metike in dobrega čuta za risanje. Tvoja
lepota pa naj bo čimbolj naravna in prist-
na.

Tvoja lepota naj vodi k dobremu in ne k
zlu! Koliko je žensk, ki so prav s svojo
lepoto zavedle toliko dobrih na slabo pot.
O da bi tiste ženske nikdar ne bile lepe,
ker bi tedaj ne imele toliko vpliva na svoje
žrtve! Kar je lepo, namreč privlači s ču-
dovito silo. Zato naj tvoja lepota vodi lju-
di k dobremu. Smo pač taki, da nas večkrat
lep človek s svojim vzgledom bolj prepriča
kot še toliko pridig. Zato je tvoje vedenje
molčeča pridiga, ki počasi, a gotovo deluje.
In če temu pridaš ob priliki še lepo besedo,
čeprav ni učena, bo imela čudovito pre-
pričevalno moč.

Nekdo je zapisal o dekletih, ki znajo svo-
jo lepoto očuvati neomadeževano, sledeče:
„Taka dekleta niso kresnice ene noči in tu-
di ne metulj enega poldneva, marveč so
bele golobice, ki v veselih poletih prečkajo
čisto ozračje modernega prostora in se
ustavljajo na visokem ostrešju, vselej z
obrazom proti nebu, da tam pojejo svojo
pesem ljubezni...“

ZA MLADINO IN PROSVETO

DILETANTIZEM

Diletant je po prvotnem pomenu tisti, ki
ima veselje (ital.: si diletta) s tem ali onim
opravkom kot z muziko, slikarstvom, lite-
raturjo, filozofijo, športom, šahom itd., ne
da bi bilo to njegova stroka. Takšno vese-
lje — hobby — tak diletantizem ni nič ne-
dopustnega ali graje vrednega. Kakor smem
imeti veselje s cveticami in jih negovati,
čeprav nisem vrtnar, tako se smem baviti
tudi z glasbo ali s slikarstvom, čeprav ni to
moj poklic ali stroka.

Vse drugače pa je, če si lastim strokov-
no sodbo, kjer strokovno soditi ne morem,
ker sem strokovno neuk, nevešč, nesposo-
ben. Tak diletantizem pa je smešen in kva-
ren.

Smešen je, ker se človek vtika v reči, ki
jih ne razume in razumeti ne more. „Le

čevlje sodi naj kopitar“ — ne sutor supra
crepitam! — je zaklical znameniti grški sli-
kar Apelles smolarju, ki je kritiziral na
Apelovi podobi najprej jermenje na čevljih,
a se lotil potem, ko je umetnik jermenje po-
pravil, še drugih reči, ki nimajo s čevljar-
stvom nič skupnega. Podobno je zavrnil
pesnik Prešeren učenjaka Kopitarja, ko je
ta hotel ocenjevati njegove pesmi, ki z uče-
njaštvom nimajo nič skupnega.

Sodbe nestrokovnjakov tako imenujemo
„diletantske“ v pomenu, da so nestrokovne,
manj vredne, šušmarske, ki jih ni upošte-
vati, ampak prezirati.

Takšen diletantizem pa je tudi kvaren,
ker je največja ovira pravemu in globljemu
spoznavanju resnice!

Nekaj o skavtih

Skavtsko življenje nima samo v sebi na-
mena, marveč je le način, metoda, kako do-
seči višje namene. Namen ima v prvi vrsti
vzgojiti katoliškega dečka v dobrega držav-
ljana in prvovrstnega, praktičnega katoli-
čana. Skavtska metoda si nikakor ne umiš-
lja, da bo delala čudeže. Računa s člove-
kom, kakršen je. Pred očmi ima dečka v
vsej realnosti, postavljenega v čisto določe-
no socialno, kulturno in versko okolje.
Temu dečku hoče pomagati, da pravilno
razvije svoje naravne kakovosti, primerno
njegovi starosti in spretnosti.

Katoliško skavstvo nima namena in ne
gre v prvi vrsti za tem, da bi mladega skav-
ta razvilo v odraslega skavta, marveč hoče
skavtu predvsem pomagati, da bo postal
odrasel, vzgleden katoličan. Skavtska me-
toda naj bi bila le v pomoč katoliškim star-
šem pri njihovem prizadevanju, da vzgoje
svoje otroke v poštene ljudi in praktične
katoličane.

Robert Baden Powell, ki je leta 1908 usta-
novil skavte, je od vsega početka postavil
to organizacijo na versko podlago, ker je
spoznal, da brez te podlage vsa pravila po-
štenega življenja ne bodo veliko pomagala.
Kako važno se je ustanovitelju skavtov
zdelo versko življenje, vidimo iz njegovega
nagovora, ki ga je imel l. 1925. na skupino
katoliških skavtov tik pred odhodom na
romanje v Rim. Takole jim je govoril: „Kot

skavti nimate dveh gospodarjev, vaš edi-
ni gospodar je Bog in vaša Cerkev. Vaši
skavtski voditelji so le vaši starejši bratje,
ki vas navajajo, kako naj bi vi čim boljše
vršili svoje dolžnosti kot dobri katoličani.“

Iz filmskega sveta

FILM „VOJNA IN MIR“

Za ruski film „Vojna in mir“ po Tolsto-
jevem romanu, ki bo imel tri dele, snemajo
sedaj v bližini Smolenska prizore bitke pri
Borodinu, pri čemer sodeluje na tisoče stat-
istov. Prizori slovite bitke pri Austerlitzu
so že končani. Režiser Sergej Bondarčuk
jih je dal filmati ob pomoči zgodovinarjev
točno po Tolstojevem opisu.

STARA ZAVEZA V FILMU

Po več kot triletnih pripravah bodo že te
dni začeli snemati prve posnetke za novi
monumentalni film producenta Dina de
Laurentisa „Biblija“. Več kot 200 delavcev
že postavlja na pobočjih sicilskega vulkana
Etna „razvaline“ Sodome. Slika razdejane-
ga mesta bo ozadje za del filmske epizode,
ki je posvečena Abrahamu in Izaku. Režijo
za ta del filma je prevzel Orson Welles.

Medtem ko bo snemal Orson Welles
zgodbo Abrahama in Izaka, bodo zgradili
v Egiptu posnetke Babilonskega stolpa iz
raznih faraonskih palač. Te palače bodo u-

porabili za del filma, ki se ukvarja z zgod-
bo Jožefa in njegovih bratov. To epizodo
filma bodo začeli vrteti v oktobru, režiral
pa jo bo Luchino Visconti.

Predstava filma, ki bo obsegal sveto pi-
smo starega zakona od ustvarjenja sveta
do zgodbe egiptovskega Jožefa, bo trajala
tri ure in pol. Scenarij je spisal Christo-
pher Fry. Od sodelujočih pomeni le ta zad-
nji jamstvo, da bo imel ta film res kaj sve-
topisemskega duha v sebi.

KAJ BO S KULTURNIM GROŠEM?

Že skozi sedem let se trudijo ljudje dobre
volje okrog filma, da pripomorejo dobremu
filmu do večje veljave. Med zahtevami, ki
jih stavijo v korist dobrega filma je odpra-
va kulturnega groša. Finančna oblast nam-
reč zahteva od filmskih predstav svoj da-
vek, pri tem se pa ne ozira na kakovost fil-
ma. Zastopniki kulture pa zahtevajo, da naj
bodo dobri filmi tega davka oproščeni. Pri
tem navajajo, da je kulturni sektor itak
najslabše podprt od strani države. Kritje za
ta davčni odbitek naj država išče na drugih
področjih; nekateri svetujejo, da naj s kul-
turnim davkom obdavčijo visoko alkohol-
ne pijače, ki so največji sovražnik kulture.
Zdi se, da je vztrajno prizadevanje kultur-
nih delavcev že v toliko uspelo, da se dr-
žavne ustanove že resno bavijo, kako bi ta
problem prav rešili.

DUNAJSKI BURGTHEATER V FILMU

Avstrijska televizija bo 13. oktobra ob
10. uri zvečer prinašala film o dunajskem
mestnem gledališču, ki naslednji dan praz-
nuje 75-letnico obstoja. V filmu je prikaza-
na zgodovina te kulturne ustanove v raznih
časovnih obdobjih in v odgovarjajočem ča-
savnem koloritu od starega gledališča v
„Ballhaus-u“ na trgu sv. Mihaela do novega
gledališča v Ringu. Film je povzet po bese-
dilu prof. dr. Pochlatka in dr. Schreyvog-
gela.

„LAWRENCE“ — PRIVLAČEN FILM

Šele šest mesecev predvajajo v Angliji
film „Lawrence iz Arabije“ in so samo v
dvanajstih kino-dvoranah našli nad mili-
jon obiskovalcev. Ta film velja za najboljši
angleški povojni film, ki je prejel že nad 30
mednarodnih odlikovanj, med drugim se-
dem „Oscarjev“.

Šivalni stroji znamk: Gritzner, Rast & Gas-
ser in Jax — najnovejši izdelki — popolnoma
avtomatični Zick-zack-šivalni stroji so ponos go-
spodinj in šivilje, kateri jim olajšajo in skraj-
šajo delo. Naročite si ga takoj v strokovni tr-
govini šivalnih strojev:

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 247.

Zahtevajte cenik. — Ugodni plačilni pogoji.

Helena Haluschka:

15

LAMOTSKI župnik

Najmlajši brat, ki je bil veliko v mestu,
se je najprej oženil. Ostala dva se nista ho-
tela. Imela sta Mamko — kajne?! Kje bi
našla boljšo gospodinjno?!

Mamka bi rada počivala. Lovec še čaka
nanjo. Ona čuti, čeprav o tem nič več ne
govorita. Na vasi sploh ne govorijo o re-
čeh, ki so komu pri srcu in ki jih človek
vendar ne sme spremeniti. Ni taka šega
in ljudska navada.

Nazadnje je starejši brat vzel ženo, hčer
nekega učitelja. Igra na klavir in ima strah
pred praščici. Mamka mora ostati pri njem
doma; oče vendar ne more mirno gledati,
kako gre premoženje rakovo pot zavoljo
napačnega gospodarstva: „Mamka, reši
zemljišče in staro hišo!“

In Mamko je spet povsod videti, na ka-
šči, na polju, v kleti, zadaj za hlapcem, za-
daj za dekle — pri očetu, od starosti osla-
belem... Leta so minevala.

Mamka se je postarala. Lovec je obu-
božal; med vojno je izgubil svojo službo.
Hvala Bogu, da so njegovi bratje in sestre
že zdavnaj postali godni. Pri Mamkinem
bratu je stopil v službo in sprejel opravi-
la velikega hlapca. Sicer ni nič več naj-
mlajši, toda on stori in naredi in opravi
več kakor vsi ostali skupaj. In lep je ostal.
Neupognjen, miščast, z mladostnimi pote-
zami pod gostimi sivimi lasmi. Zmeraj dela

in molči, odkar je stopil v svojo novo
službo.

Ob nedeljah sedi v cerkvi v družinski
klopi ali „pruki“ in otroci mu pravijo
„stric“, toda ne spi nikoli pod njihovo
streho.

V tem poletju je Mamka postala utruje-
na in zdelana. Sicer še zmerom teka po
stopnicah gor in dol, toda ni več tako ka-
kor je bilo prej. Ne ve, kaj jo teži. Dokler
ni nekega dne nič več mogla vstati. Težko
je dihal in zelo jo je mrzilo; nekaj je leža-
lo na njenih prsih težko kot metrski stot
ali cent. Umetnost starih ženic v vasi je
bila brez moči. Tudi mlada voditeljica ni
mogla pomagati. Poklicati so morali zdrav-
nika; pa tudi ta ve, kaj ji je, tudi le-ta ne
more pomagati.

Vsa vas ve: Mamka pojde v večnost; le
ona sama ne sluti. Ona misli, da je le pre-
hlajenje in prosi, naj ji odpuste, da je s svo-
jo boleznijo vprav ob žetvi ljudem na poti
in da jim dela sitnosti in težave.

„Mamka, naprosili bomo gospoda župni-
ka, da ti podeli svete zakramente, da boš
spet zdrava.“

V obeh je imela vprašanje: „Ali že?!“

Prečastiti gospod je prišel ter ji odvzel
vse grehe.

„Greh“ njenih oči, takrat, ko jih je polet-
je odprlo in so le-te gledale v Marcelove
oči.

„Greh“ njenih rok, ki so bile njegove
držale.

„Greh“ njenih ušes, ki so bila prisluško-
vala ljubeznivim besedam.

„Greh“ njenih ust, ki so bila njegova po-
ljubila.

Gospod župnik jo je odvezal vsake kriv-
de in je bil tako dober do nje, kakor še

nikoli. Spomnil se je tudi vélikega hlapca
in ga poklical s polja.

„Lovec“, mu je dejal, „brž pridi, Mamka
hoče oditi od nas.“

Marcel je tačas malical. Jedel je kruh in
slanino. Počasi in premišljeno si je obri-
sal nož, ga zaprl, oblekel suknjič ter šel
brez besed za župnikom.

Soba je bila polna ljudi, ki so se umakni-
li na stran, ko se je Marcel prikazal na
pragu. Bil je večji, kakor vsi drugi. To je
opazila celo Mamka. Toda zakaj je nena-
doma tukaj?!

— Ah, tako lepó je, da je tukajle!

Lovec stoji pri njeni postelji, lahno po-
boža z roko njeno teme na glavi in reče:
„Mamka, moja mala Mamka!“

Zdaj ve, da bo kmalu umrla.

„Dobra sva si, Marcel, rada se imava!“
Zunaj je zagrmelo v daljavi.

„Zetev, požeto žito v snopih“ — reče
Mamka. Zetev, požeto žito v snopih mora
priti domov. Lovec in ostali to vedó. On
mora iti.

„Z Bogom, Mamka!“

„Kmalu spet pridi,“ šepeče le-ta, komaj
slišno.

On pa prikima z glavo.

Spodaj je čuti, kako so se težko zaprla
hišna vrata.

Zgoraj zapre Mamka oči za vselej.

Na polju je bil v soju zahajajočega son-
ca naložen poslednji voz, njegovo snopje se
je lesketalo kakor čisto zlato. Véliki hla-
pec je bil moral prav pridno delati in hitro
nakladati, da bi bilo delo dokončano in da
bi prehiteli pretečo nevihto.

Vse je bil spravil na varno.

Zadnji voz je zapustil polje, on pa ob-
stane. Na poslednji snop se usede, podpre

si glavo z roko in gleda naravnost v sonce,
ki zahaja ter se potaplja.

Dolgo, dolgo gleda.

„Domov moramo...“

Neka roka se je položila na njegova
pleča.

„Véliki hlapec“ gleda z velikimi očmi,
debel, skoraj gospodovalno v sonce, nič
več ne sliši...

Véliki hlapec je mrtev.

Francoski in nemški otroci

Naš župnik si je bil vojno, kakor vsi na-
ši ljudje na deželi, zelo k srcu gnal in imel
je za svojo osebno dolžnost, da je od svo-
je strani po močeh celil rane, ki jih je bila
zadala vojna.

Odkar je bila vojna skončana, je občina
Lamott vsako poletje vzela v oskrbo kr-
delo izstradanih vojaških otrok. Redniki
ali krušni starši so mislili, da je njih naloga,
te svoje rejence po dveh mesecih poslati
domov rdečelične in debele kakor pitane
race. Med družinami je nastala pravcata
tekmovalna zavist, če se kakšen rejec ni
hotel popravljati in rediti tako kakor so-
sedov; natanko in skrbno so pazili na vsa-
ko četrto funto masti, ki se je pokazala in
marsikatera krušna mati se ni zbala truda,
da ne bi vstala ponoči in otroškemu spa-
nju zaupala ter izročila še pol litra mleka
za prebavljanje.

Ta nočni polič mleka je bil tudi ponos
postrežnice „La Pepie“. Njeni rejenci so se
zmeraj po šestih tednih sprehajali med ro-
žami „fárovškega“ vrta kakor angeli, ki na-
petih lic pihajo v trobente.

Do tistega dne, ko se je Avstrijka prika-
zala na prizorišču, je bila Francozom na-

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

MAKSIM GORKI:

ZMAGOVALCI

V Neaplju stavkajo uslužbenci cestne železnice; ob vsej rivieri Quiaia se vleče veriga praznih tramvajskih voz, na Piazza Trionfatore pa se je zbrala gruča vozačev in sprevodnikov. Napolitanci, urni kot živo srebro...

Nad njihovimi glavami, za železno vrtno ograjo, visoko v zraku se leskeče curek vodometa, podoben klini ostrega meča. Velika množica ljudi, ki se morajo peljati na vse strani mesta, je zbrana okrog sprevodnikov, in vsi ti trgovski pomočniki, vajenci, krošnjarji in šivilje jezno in glasno izražajo svoje ogorčenje nad stavkajočimi. Slišati je srdite besede in zlobne zbadljivke in kar naprej mahajo po zraku roke, s katerimi zna Napolitanec govoriti enako učinkovito in zgovorno, kakor s svojim neumornim jezikom.

Iznad morja pihlja hladen vetrič, velikanske palme v mestnem parku lahko majejo s svojimi temnozelenimi, pahljčam podobnimi listi sem ter tja, vtem ko spominjajo njihova debela na noge orjaških slonov, izklesane iz kamna. Fantiči — na pol nagi otroci neapeljskih ulic — skačejo okrog ko vrabci in polnijo zrak s smehom in kričanjem.

Mesto, podobno staremu bakrorezu, je zalito z žarki pripekajočega sonca in buči ko orgle; modri valovi morskega zaliva butajo enakomerno ob kamnito obalo in spremenjajo mrmranje in kričanje ljudi liki tamburin s svojim bobnanjem.

Stavkajoči stojé povešenih glav, stisnjeni v gručo. Na razdražene krike množice komaj odgovarjajo, plezajo na železno ograjo okrog parka in zaskrbljeno pogledujejo čez glave ljudi po cesti kot krdele volkov, ki so jih obkolili psi. Vsem je

IVAN TRINKO-ZAMEJSKI

Duša mi trepeče

Duša mi trepeče,
srce poskakuje,
ko na vzhod oziram
se iz zemlje tuje.

Tam, oh tam so bratje,
tam so sestre mile,
ki so me iz spanja
dolgega vzbudile.

K vam na krilih vetra,
bratje ljubeznivi,
iz dna gorske duše
kličem: Bog vas živi!

jasno, da so ti enako oblečeni ljudje čvrsto povezani z neomajno voljo, da ne bodo popustili, in to navdaja množico s še večjim srdom. V njej so seveda tudi filozofi, ki mirno kadé svoje cigarete in skušajo tolažiti najbolj vnete stavkarje:

„He, signor! Kaj boste pa počeli, če ne bo dovolj makaronov za otroke?“

V skupinah po dva ali trije stoje v bližini gizdalinsko oblečeni uradniki mestne policije; njihova naloga je paziti, da množica ne bi motila avtomobilskega prometa. Drže se popolnoma nevtralnó, gledajo godrnjače enako ravnodušno kakor stavkarje, ki so jim psovke namenjene, in dobrodušno zbijajo šale zdaj na račun teh, zdaj spet onih, če postane mahanje z rokami in kričanje preveč ognjevito. Za primer resnih spopadov je pripravljen v ozki stranski ulici odred karabinjerjev, držečih v rokah kratke, lahke puške. To je na moč zlovešča skupina ljudi s trioglatimi kapami, v kratkih črnih plaščih in z ozkimi rdečimi progami na hlačah.

Psovke in smeh, očitki in svarila nenadoma utihnijo; množica se zgane, prevzame jo nova ubranost, ki nekako vse izgadi; stavkajoči še zmeraj gledajo mračno predse, hkrati pa se tesneje strnejo, iz množice pa je slišati vzklike:

„Vojaki!“

In že se razlega zaničljivo, zmagovito žvižganje, namenjeno stavkajočim; vojake pozdravi množica z radostnimi vzkliki. Debeluhast gospod v sivi poletni obleki s panamskim klobukom na glavi začne plešati in cepetati z nogami po tlaku. Sprevodniki in vozači se počasi prerinejo skozi množico in se bližajo vozovom cestne železnice, nekateri se povzpnejo na njihove pločnike. Zdaj zro še mračneje predse in odgovarjajo med prerivanjem skozi množico na sovražne klice z grobimi besedami. Hrup se plega. Vtem ko se stavkajoči prerivajo skozi sovražno razpoloženo množico, jo razkrope tako, da se razdeli na posamezne skupine in da se nekoliko pomiri.

Od obale Sante Lucie se bližajo plesočih korakov, enakomerno stopajoč z nogami in mehnično, enolično mahajoč z levico majhni, sivi vojaki. Videti so ko iz železa vlijni in hkrati kakor tovarniške igrače... Na čelu stopa čeden, strumen oficir visoke postave, namršenih obrvi in zaničljivo našobljenih ustnic, zraven njegova pa poskakuje debeluhast mož s cilin-

drom na glavi, mu nenehoma nekaj dopoveduje in maha z rokami okrog sebe.

Množica se umakne od tramvajskih vozovjaki pa se takoj razkrope kot nanizani biseri vzdolž voz in se postavijo na pločnike, na katerih stoje stavkajoči.

Mož s cilindrom in nekaj ljudi okrog njega kričijo in mahajo z rokami, ko da se jim je zmešalo:

„Zadnjikrat...! Slišite?“

Oficir si dolgočaseno viha brke in gleda v tla. Mož, ki ga je spremljal, prihiti k njemu, zavijti cilindri in mu s hripavim glasom nekaj zakliče. Oficir ga pogleda po strani, se vzravna in izprsi — slišati je, kako izgovarja povelja.

Množici se zdi to smešno. Od vseh strani zadoni tuljenje, žvižganje in smeh, ki pa takoj spet utihne. V grobni tišini se začno ljudje dolgih obrazov, ko da so se nenadoma postarali, in začudenih pogledov odmikati od tramvajskih voz in z vso težo pritiskati na prvi voz.

Sele tam je videti, da leži na tleh, dva koraka od voza čez tir sivolasi sprevodnik z obrazom razoglavega vojaka, vznak, s konci brkov obrnjenih navpično kvisku. Tik njega se vrže z opičjo naglico na tla fantič, za njim pa legajo počasi in mirno na tla zmeraj novi ljudje.

Množica zamolklo mrmra; slišati je glasove, ki prestrašeno kličejo Madono. Nekateri mračnih obrazov kolnejo, ženske vreče, otroci pa razburjeno spričo tega čudnega prizora skačejo okrog ko gumijaste žoge.

Mož s cilindrom z jokajočim glasom nekaj tuli; oficir ga pogleda in skomigne z rameni; njegova dolžnost je nadomestiti sprevodnike z vojaki, ni pa dobil povelja, naj udari na stavkajoče.

Tedaj plane mož s cilindrom sredi gručé prizadevnih ljudi h karabinjerjem. Leti se zganejo, pristopijo, se sklonijo nad ljudi, ležeče na tračnicah, in jih hočejo dvigniti.

In tedaj se začne boj, nemir in hrup. Izenada pa se zgane vsa siva, prašna gruča gledalcev. Ljudje tulijo, kriče in hite proti tračnicam; mož s panamskim klobukom potegne pokrivalo z glave, ga vrže visoko v zrak, leže kot prvi na tla, potrepnja kraj sebe ležečega stavkarja po rami in mu zakriči bodrilne besede v obraz.

Za njim začno legati na tračnice nešteti veseli, hrumeči ljudje, ki jih pred tremi minutami sploh še ni bilo tu, skoraj tako, kakor da jim je nekdo odrezal noge. Smeje padajo na tla, se režé in obrnjeni k oficirju nekaj kriče, oficir pa maje z lepo

glavo, govori z možem s cilindrom na glavi in mu maha z rokavicami pod nosom.

Medtem prihajajo novi ljudje in legajo na tračnice. Ženske mečejo košare in zavitke na tla; fantiči se smeje zvijajo po tleh ko premrazeni psi, čedno oblečeni ljudje se valjajo po prahu.

Pet vojakov gleda s pločnika prvega voza na kup teles pod kolesi: oprijemljejo se roba voza, sklanjajo nazaj in se smejejo na vse grlo. Zdaj niso več podobni kositrnim igračam.

...Čez pol ure tramvajski vozovi že spet škripljejo in cvilijo po neapeljskih cestah. Na ploščadih zadovoljno stoje muza-joči se zmagovalci, hodijo po vozovih in vprašujejo:

„Vozne listke?“

Ljudje, ki jim molé pod nos rdeče in rumene listke, jim mežikajo z očmi, se smehljajo in dobrodušno brundajo predse.

A. G.:

Menda je bila sreča...

Dve leti mi je bilo. Spala sem v vozičku. Visok in pleten je bil.

Tedaj se je zgodilo, da se je za nekaj hipov pretrgala tema in skozi špranjsko je posijal prvi žarek zavesti. Natančno se spominjam maminega obraza, ki se je smehljajal nekje visoko. Gledala sem na ustnice, ki so se na obrazu zabavno premikale. Slišala sem pesem, a razumela nisem. Le v ušesih mi je ostala beseda, kot bi jo slišala danes: „grlica“.

Ta beseda me je naenkrat napolnila z brezmejnim ugodjem. Kakor, da so se spustila nebesa k meni. Pogled mi je plezal po pletenih kitah vozičkove strehe in zdelo se mi je, da pove vsaka bekova šibica v kiti: grlica, grlica, grlica!

Nepopisno sladko mi je bilo. Menda je bila to sreča. Nikoli več ni kasneje pova-sovala pri meni. Bog ve, če ima vsaka materina uspravanka kako tako besedo, kot je bila meni „grlica“. Rečem, zavoljo ene same take besede je vredno živeti.

Ušel in poslal pozdrave

V nizozemskem mestu Haagu je pred tedni pobegnil iz ječe neki 27-letni pomorščak. Sedeti bi bil moral v zaporu do maja prihodnjega leta, ker je kradel in se pretepal. Mladenču je pa bilo v celici pretoplo in jo je kar v jetniški obleki popihal na hladno morje.

Ker je odšel iz ječe brez slovesa, je pa kaznilniškemu načelniku poslal razglednico z lepimi pozdravi in obenem še zavoj z jetniško obleko.

klonjena švicarska občina, poznala samo francosko bedo ter si je le iz Pariza ali Lilla priskrbeli piščancev za pitanje in rejo. Takrat pa, ko je Avstrijka pripovedovala svojo zgodovino ter se je naš dobri župnik odločil, da je tudi Dunaj in Berlin lepo priporočil svoji občini. Da ne bi bil Pariz oškodovan, naj bi kmetje onstran mostu enako dobrodelnost skazovali svojim lastnim deželnim otrokom. Župnik je imel neko skrivno namero, katere nikomur ni zaupal, razen voditeljici. Občini sta pritrtili njegovemu predlogu in bremoncourtški župan je bil ponosen na to, da ima vsaj enega Francoza več kakor Lamott Nemcev.

Plemenito tekmovalje je nastalo med obema vasema; vsaka je hotela palmo velikušnosti zase imeti.

Kaj vse so počeli, da bi dostojno in primerno sprejeli otroke! Francija je z zastavicami okrasila balkon šolskega poslopja, podstrešno okno novega poštnega urada in francosko stran mostu. Švica nasprotno je naročila Avstrijki, naj sestavi pozdravni napis v nemškem jeziku, le-ta napis je Säbl pritrtil na nekakšen slavalok, ki so ga vaprisani vrhu okrasili z zastavicami v nemških in avstrijskih barvah, seveda na švicarski strani mostu.

Julija meseca so prikorakali francoski piščanci. Sami predmestni Parižani med desetimi in štirinajstimi leti, shujšani, blede, z nenavadno budnimi očmi in še bolj nenavadno zgovornostjo. V trenutku so si o-svojili vas ter jo podvrgli svojemu gospodarstvu. Pred zastavo, ki je plapolala raz šolsko poslopje, so se sami od sebe ustavili ter stopili v vrsto in navdušeno vzklikali:

„Vive la France, vive Bremoncourt“ in s tem naredili velikanski vtisek na svoje krušne starše, ki bi bili skoraj počili od ponosa.

Nato je pa dobil vsak svoje pišče, katero je po stari navadi potipal z majavo z glavo. Na obleki dečkov ni bilo videti siromaštva, za to so bile že francoske mamice poskrbele. Toda kaj vse se je odkrilo, ko so jih bolj natanko preiskali! Večina izmed njih je nosila ženske srajce; to je bila pač zadnja daritev uboge matere. Kratke nogavice so imele zašite bule, hlače naramnice so pri večini obstajale iz motvoznega sostava, ki bi zaslužil patent in ki se je v njem razpoznal samo posestnik; višek so pa bile neke spodnje hlače, edine, ki so pa imele samo eno hlačnico. Druga se je bila gotovo izgubila v kaki bitki. — Omeniti pa moramo še, da so vsi ti otroci imeli dobre žepne robce, dobre čevlje in dobra pokrivala na glavi.

Drugače je bilo videti na „berlinskih mladcih“ in „dunajskih štrukeljčkih“, ki so dospeli dva dni pozneje. Suhe, blede pri-kazni — v tem niso nič zaostajale za francoskimi, toda oblačilo — veliki Bog! Pokrivalo glave — zanič, obuvalo nog — strahotno, veliko jih je imelo vojaške čevlje kot darilo domovine pred odhodom. Imeli so suknjiče iz papirnate snovi, jopiče iz platna za vreče! Hlače so bile nekaj mozaik iz pisanih zaplat in krp. Nasprotno so pa vsi imeli debelo, toda snažno perilo in dobre hlače naramnice. Mnogi dunajčani so nosili celo zelene naramnice pri irhastih hlačah, le-te hlače oprtavnice so imele na prečnem traku belo vezene črke, ki so sestavljale izrek: „Grüß Gott!“ Voditeljica, ki je tudi pri sprejemu nemških otrok poma-

gala kot usmiljena samaritanka, bi se bila skoraj zasmejala nad domisljico, naramnice združiti s pozdravi ljubemu Bogu. Naš župnik nasprotno je pa dvignil enega takšnega korenjčka — bil je bos — v svoje naročje in ga srčno poljubil.

„Dečko, lepo je od tebe, da nosiš božje pozdrave na svojem srcu; naj se ti dobro godi pri nas!“

Za pravi slovesni sprejem se tuji otroci niso zmenili; bili so vsi preveč preplašeni, v duši so nosili notranje razpadanje svoje poteptane dežele. Malomarno so gledali na slavalok; samo dunajčan je vljudno vprašal, če so to švicarske barve. Sicer so imeli vsi le eno željo: „končno se do siteda najest!“

Napadli so Lamot, kakor se usede roj kobilic na zelenico, in vse, kar se je dalo gristi, so vtekli v usta, celo steklenice za gorčico so morale to verjeti. Po treh dneh so si bili tako daleč pokvarili želodec, da so mogli navdušeno pisati domov: „Imenitno se nam godi, smo si že želodec premaknili.“

Dunajčan se je pritoževal samo nad tem, da mu ni bilo mogoče za zajtrk použiti več kakor šest kosov kruha, namazanih s presnim maslom, ker so bile hlače pretesne; prvo noč niso mogli spati od samega prebavljanja.

V obeh taborih dobrodelnosti je vladala ljubosumna, tekmovalna zavist. Na francoski strani so govorili: „Boši so se že vsi za eno kilo zredili. Če vi ne storite enako, boste v prihodnji vojni vi tepeni.“

V švici spet so govorili: „Dečki, le pazite, pred Francozi ne smemo korakati kakor stojala pohabljenec.“

Obojno krdele je gorelo od želje, da bi se

seznanili, toda iz previdnosti jim prve dni niso pustili, da bi prišli skupaj.

Kakor rečeno, naš župnik je imel neko skrivno namero, to se je opazilo pri njegovi pridigi. Kaj je hotel dobri mož? Nič manj kakor: Nemčijo in Francijo popeljati eno k drugi čez mali most ter obedve spraviti v njunih otrocih.

Avstrijka je bila zavzeta za to misel. Tekala je od ene vasi do druge, vzbujala občutje in nastrojenje, pripovedovala tam kaj dobrega, tukaj kaj lepega; bilo je zares čudno, koliko čednosti razen krščansko izpričanih je mogla ta ženska odkriti v počitniških naselbinah. Vsi ti otroci so bili sladki, čisti angelčki.

Prišel je veliki dan prvega srečanja. Naš župnik je bil vse pitalne piščance, bodisi pariške, dunajske ali berlinske pasme, slovesno povabil na južino na župni vrt. Na čelu Mlade Francije je korakala voditeljica na švicarsko stran, medtem ko sta se Mlada Avstria in Mlada Nemčija zbirali v župnišču, spremljani od župnika in Avstrijke, ki sta iz vseh moči in na vse kriplje hotela podpirati vsak poizkus medsebojnega zblizanja.

Francozi so bili kar navdušeni, da bodo končno zagledali kakega Nemca pred seboj; drugi pa so bili že bolj hladni. Preveč ljudstev jim je po končani vojni že stopilo na prste na nogi.

Ko se je pa prikazal „dedni sovražnik“, je na obeh straneh spreletelo neko šumenje prve vrste. Francozi so nenadoma prasnili v bučen smeh, ki se je tem manj hotel poleči, čim bliže so prihajali. V prednji vrsti so bili odkrili dvoje irhastih hlač.

(Dalje prihodnjič)

VERSICHERT BEI DER
"Kärntner Brand"
 KÄRNT. LANDESBRANDSCHADEN-VERSICH.-ANSTALT. KLAGENFURT, ALTER-PLATZ 30

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

A srce niste imeli samo za mladino, vaš veselje značaj se je oprijel vsakega človeka. Vsak čas vam bomo tudi hvaležni, ker ste se tako prizadevali za našo službo božjo. Skupno petje in skupna molitev le združujeta farane in poglobljata smisel za službo božjo.

Zdaj že delujete na Lipi in vsi vam iz srca želimo, posebno mladina, da bi vas On, kateremu služite, srečno vodil tudi v bodoče. Kot zahvalo pa vzemite zagotovitev, da se vas spominjamo v molitvi.

Prečastiti gospod David! Tako nenadoma ste zapustili našo župnijo! Spoznali smo vas kot gorečega duhovnika. Neutrudno in nesebično ste se borili za naše duše. Kako

lepo ste znali voditi naše mlajše k mizi Gospodovi! Včasih ste nas pri pridigi res pošteno prijel, a danes smo vam hvaležni, ker kdo drugi naj bi nas opominjal, če ne mlad duhovnik. Vemo tudi, da vas nekateri krogi niso hoteli zastopiti. V Dobrli vesi pač živijo ljudje, ki mislijo, da znajo bolj kot duhovnik razsoditi, kaj se pravi ravnanje krščansko.

En mesec že delujete v domovini Miklova Zale — v St. Jakobu. Mi vsi vam želimo mnogo uspehov v novem delokrogu!

Hvaležni farani

ZIHPOLJE († Janez Ferčnik)

Zopet moramo poročati žalostno novico! Dne 3. septembra se je smrtno ponesrečil Janez Ferčnik, po domače Habnar na Zihpoljah. Zvečer je bil še po opravih v Vršči vesi, ko je šel s kolesom čez cesto, je v tistem trenutku pridrvel neki osebnostni avtomobil in ga je vrgel na drugo stran ceste, kjer je obležal nezavesten. Sosedov fant je hitro šel po gospoda župnika, ki mu je še podelil pogojno sv. zakramente za umirajočce.

Pokojni je bil 70 let star, pa še čvrst in zdrav in je še vedno delal. Pogreb je bil v četrtek, 5. septembra, na župnijsko po-

kopališče ob veliki udeležbi pogrebcev. Č. g. župni upravitelj Česen se je v lepem govoru poslovil od rajnega, ki je bil priden in veren mož, da je malo takih; vsako nedeljo je bil pri sv. maši in tudi popoldne je večkrat bil pri blagoslovu v cerkvi, kar je omenil v svojem poslovnem govoru tudi g. župni upravitelj.

Naj počiva v miru božjem, žalujoči ženi pa naše prisrčno sožalje.

(Druge novice)

Osem dni navrh pa se je hudo ponesrečil naš pismošoj Janez Woat. Nesel je telegram nekam in, ko je prišel na cesto, je pridrvel neki avto in ga podrl. Ima zlomljeno nogo in poškodbe na glavi. Prepeljan je bil z rešilnim avtom v deželno bolnico v Celovcu.

Meseca septembra smo imeli na Zihpoljah kar tri slovesnosti v naši Marijini cerkvi: na Malo Gospojnico (8. septembra je prišla procesija iz Kaple ob Dravi in je bilo več sv. maš, 12. septembra je bilo celodnevno čiščenje in so bile vse dopolne sv. maše in pridige; v nedeljo, 15. septembra, pa je bil shod tretjerednikov, katerih je prišlo zelo veliko. Dopoldne so bile sv. maše in pridige, popoldne pete Marijine litanije in nato pred župniščem izvenkveni shod na katerem sta govorila mil. g. kanonik Zechner in Stravsov oče z Zihpolj.

Pogajanja o Južni Tirolski 23. oktobra v Švici

Kot zgleda, nedavni dvostranski razgovori med avstrijskim zunanjim ministrom Kreiskyjem in njegovim italijanskim kolegom Piccionijem v New Yorku ob priliki sedanjega zasedanja OZN niso bili brezplodni.

Te dni je namreč prišla z Dunaja in iz Rima novica, da bosta zastopstvi obeh držav z zunanjima ministroma na čelu nadaljevali s pogajanjimi glede ureditve položaja Južne Tirolske. Določeno je bilo, da bodo pričeli z razgovori 23. oktobra t. l. v Zenevi.

Edina ovira bi lahko nastala, ako ne bo do tedaj še predloženo podpisano poročilo

GLEDALIŠČE V CELOVCU

(Konzervatorij, Mießtalerstraße)

Petek, 11. okt., ob 20. uri: Bei Kerzenlicht. (Zaključna predstava ob priliki „Dneva avstrijskih mest“). — Sobota, 12. okt., ob 19.30: Die Physiker. (Krstna predstava) (2. predstava za abon. A in petkov sindikalni — GWF — abonema.) — Ned., 13. okt., ob 15.00: Schwarzwaldmädel. (Popoldanska predstava). — Čet., 17. okt., ob 19.30: Die Physiker. (1. predst. za abon. C in četrtkov sindikalni — GWF — abonema.) — Pet., 18. okt., ob 19.30: Don Carlos. (Krstna predstava.) (3. predstava za abon. A in za petkov sindikalni — GWF — abonema; 1. predstava za GWA-petek in za podeželski petkov abonema. (Preostale vstopnice) — Ned., 20. okt., ob 15.00 „Im Weissem Rössel“ (20. predstava!) Za vse predstave tudi prosta prodaja vstopnic.

PREDSTAVE V „KOMORNIH IGRAH“

Ned., 13. sob., 19. in v ned., 20. okt.: Bei Kerzenlicht. (Prosta prodaja vstopnic!) — Začetek vsakikrat ob 19.30.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

SOBOTA, 12. 10.: Od pesmi do pesmi, od srca do srca. — NEDELJA, 13. 10. 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 14. 10.: 14.15 Poročila, objave. Pregled spreda. — Žena in dom. — 10 minut za športnike. — 18.00 Za našo vas. — TOREK, 15. 10.: 14.15 Poročila, objave. — S knjižne police. — Poje koroški Akademski oktet. — SREDA, 16. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 17. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Koroške narodne. — Aktualna reportaža. — PETEK, 18. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Iz ljudstva za ljudstvo: Ana Paulič iz Železne Kaple. — SOBOTA, 19. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Na dom obujaj mi spomin... — NEDELJA, 20. 10.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

„Komisiji 19-ih“, ki je te dni končala svoje dve leti trajajoče delo o študiju Južne Tirolske. Ta komisija se bo ponovno sestala jutri v Rimu; tam bo njen predsednik Paolo Rossi podal zaključno poročilo v odobritev. To komisijo sestavljajo italijanski zastopniki kot tudi nemško govoreči iz Južne Tirolske.

• VÖST v Linzu pričakuje nova naročila iz Jugoslavije. V zvezi s tem omenjajo uradni krogi tudi sedanjí obisk predsednika jugoslovanskega parlamenta dr. Kardelja v Avstriji, katerega je sprejel in vodil po tovarni v Linzu podkancler dr. Pittermann.

ZAVOD ZA POKOJNINSKO ZAVAROVANJE DELAČEV V GRADCU

V mesecu oktobru 1963 bo imela celovška podružnica omenjenega zavoda še naslednje uradne dneve izven Celovca:

Dne 16. okt. v Spittalu ob Dravi, Lutherstraße 4; 22. okt. v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1; 24. okt. v Wolfseburgu, Weyersplatz.

V vseh teh krajih bodo uradovali od 8. do 12. ure dopoldne.

Filmska ocena

Bištrica v Rožu. — Sobota, 12. 10.: Irrfahrten des Herkules (IV). (Pustolovščine antičnega junaka.) — Nedelja, 13. 10.: Freddy und das Lied der Südsee (IIa). (Fredy podeduje hišo na enem izmed južnih otokov in pride na sled dvema zločincema.) — Sreda, 16. 10.: Der Weibsteufel (IVa).

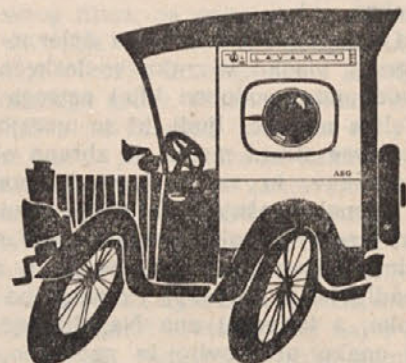
Dobri ves. — Sobota in nedelja, 12. in 13. 10.: Das ist die Liebe der Matrosen (III). (Veseloigra iz časa avstrijske monarhije.) — Sreda, 16. 10.: Der Rächer wartet schon (IV). (Film iz divjega zapada).

Miklavčevo. — Nedelja, 13. 10.: Wetterleuchten am Dachstein (IV). (Domovinski film.)

Pliberk. — Sobota in nedelja, 12. in 13. 10.: Ruf der Wildgänse (III). (Kanadski farmer tiranizira svojo družino in žrtvuje svojemu pohlepu srečo svoje družine. (Lepi naravni posnetki!)) — Torek, 15. 10.: Sonntag nie (IVb). (Ameriški turist hoče izobraziti grško počestno dekle, pa se mu ne posreči. Za odrasle z resnim premislekom.) — Četrtek, 17. 10.: Im Stahlnetz des Dr. Mabuse (IVa). (Skrivnostni genialni zločinec skuša s svojo pomočjo umorov in znanstvenih metod postati vsemočen. Za odrasle s premislekom!)

Sinča ves. — Petek in sobota, 11. in 12. 10.: Ursus, Rächer der Sklaven (IV). (Pustolovščine antičnega vojnega junaka in njegove slepe tovarišice v puščavi in na nekem otoku, kjer žrtvujejo mlada dekleta neki boginji.) — Nedelja, 13. in ponedeljek,

LAVAMAT

Vorführung zu Hause

21. Oktober - 6. November

Wenn Sie sich für den LAVAMAT interessieren, dann verständigen Sie doch bitte Ihren Fachhändler. Pünktlich zum vereinbarten Termin erscheint der AEG-Vorführwagen zu einer Waschvorführung — auf Wunsch auch mit Ihrer Wäsche! Natürlich kostenlos und unverbindlich! Sie können sich dann ganz in Ruhe von den vielen Vorzügen des AEG-Vollautomaten LAVAMAT überzeugen.

Der Waschvollautomat von der

AEG

aus Erfahrung gut

14. 10.: Davon träumen alle Mädchen (IV) (Ljubezni želja dekleta v nekem internatu pomagajo mladim muzikantom. Film z mnogimi popevkami, a brezokusno vsebino.) — Sreda in četrtek, 16. in 17. 10.: Großstadtthänen (IV). (Kriminalni film o moči gangsterjev v Ameriki in o težkočah v borbi proti njim.) — Petek, 18. in sobota 19. 10.: Kampf flieger (IVb). (Ameriški letalci v borbi na Koreji.)

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 12. 10.: Der grüne Bogenschütze (III). (Kriminalni film). — Nedelja, 13. 10.: Jessica (IV). (Mlada babica povzroči v neki italijanski vasici zmešnjavo, nakar stopijo ljubosumne žene v zakonsko stavko. Končno župnik prepriča poravnano.) — Sreda, 16. 10.: Kampf auf Leben und Tod (IV). (Film iz divjega zapada o junaku, ki pride preko umorov do svojega cilja.)

Mali oglasi

Trgovski pomočnik (pomočnica)

Službo dobi podjeten trgovski pomočnik (pomočnica), ki je zmožen samostojno voditi podružnico prodaje devocionalij, knjig in papirja. — Pogoji in plača po dogovoru. Ostala pojasnila daje pisarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Volnene pletenine, ne več porabne, zamenjamo za novo volno. Vzorce in doplačilne pogoje vam pošlje: TIROLER HAUSWOLLE, Wien V., Ein-siedelgasse 50.

Dekleta in fantje — pozor!

Tovarna tekstilnih izdelkov ELASTISANA potrebuje delovnih moči. Nadarjena dekleta imajo možnost pri dobri plači se naučiti šivanja itd. Pišite na naslov: Alojzija Ribisel, Post Maria Saal in boste pisмено prejeli vse ostale informacije zastonj.

Ročno pletenje je lepo, strojno pletenje, še lepše. Pletenje s PASSAP strojem pa je zabava. — Pletilne stroje PASSAP v WOLL- und STRICKBAR (nasproti kapucinske cirkve), Klagenfurt — Celovec.

GOSTILNIČARJI — POZOR!

Iz Nemčije vam postavimo

godbeni avtomat

(Musikbox)

v vašo gostilno za ceno od 18.000.— šil. dalje. Naplačilo: 20%, ostalo plačljivo v 24 mesecih. — Interesenti naj vprašajo pod številko 555 pri upravi lista.

Versuchen Sie:

KAFFEEOBERS IN FLASCHEN

zu 1/4 Liter S 2.85

Beachten Sie:

15% Fett - fein im Geschmack und wirtschaftlich!

65 Filialen der

Unterkärntner Molkerei
in Klagenfurt